به دەست بایەکی نامۆوە

محەممەد ئیسماعیل‌نەژاد
(م. ئاران)

۱۳۹۷

سرشناسه: اسماعیل‌نژاد، محمّد، ۱۳٦۰.
عنوان و نام پدیدآور: به دەست بایەکی نامۆوە / محەممەد ئیسماعیل‌نەژاد(م.ئاران).
مشخصات نشر: سقز: خانی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۱٤٦ ص.؛ ۲۱ × ۱۳ س‌م.
شابک: ۱-۲-۹۹۲۳۲-٦۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
یادداشت: کردی.
موضوع: شعر کردی- قرن ۱٤
موضوع: kurdish poetry-20th Century
رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ٤۷٦الف ۷٤۳س/ PIR۳۲٥٦
رده بندی دیویی: ۸فا۹/۲۱
شماره کتابشناسی ملی: ٥۱۹۷۳۲۷

به دەست بایەکی نامۆوە
محەممەد ئیسماعیل‌نەژاد(م. ئاران)
بابەت: شێعر
ژمارەی چاپ: یەکەم
تیراژ: ۱۰۰۰دانە
شابەک: ۱-۲-۹۹۲۳۲-٦۲۲-۹۷۸
دەزگای چاپ: خانی
پەڕبەندی: ئومید موقەددەس
ڕووبەرگ: ئەسرین کاکی
ساڵی چاپ: ۱۳۹۷ی هەتاوی

سەقز، مەیدانی هەڵۆ، چاپەمەنی خانی، کتێبفرۆشی هونەر و ئەندیشە
پێوەندی: 00989187771585
www.kurdbook.ir

(١)

داخی دووریت سەوزە وەک باران لە نـاخی سـینەمـا
تـا ئـەبـەد دەرنـاچێ یـادت لـەم دڵـە غـەمگینـەمـا

جێی بەتاڵت تاهەتـا دیـارە لـەسـەر سـەفحـەی دڵـم
هەروەک ئاسمانی شەوێکی تار لەپـڕ مـانگی نـەمـا

شینە داخت، حەسرەتت شینتر، نەبوونـت شـینترین!
گیان، کڵۆڵ و کۆڵـەواری ئـەم سـەرانسـەر شـینە مـا

سـەربزۆکـی نیونیگـا و زەردەخـەنـەی ئـارامی تـۆم
دڵبژۆکی مۆنج ئەدا ئـەمشـەو لـە ژێـی ئـەم ژینـەمـا

چاوبـەمۆڵـەق ڕاکشـاوم ڕوو لـە ڕێگـەی هاتنـت
سەر دەسووم لەم سەنگ و گۆڕیچە ڕەق و بەردینـەمـا

کەوتمە نێو زینـدانی زینـدێنی زەمانـە دوور لـە زیـن
بێ ڕوخت کێشرا کش و ماتی بەڕووی ئـەم دینـە مـا

کێوی بڕوا بوو وجـوودی تـۆ لـە پێـدەشـتی ئـەویـن
کەی هەراسم بوو کە لافـاو بـێ بـە لای بنچینـەمـا؟

تەنگ و تاریک داگەڕاوە ئێسـتە هـۆڵی چـۆڵی ڕووح
تازە کوا هەستێک کە دەست بێنێ بە پەردەی سینەما؟

***

(٢)

گشت دەر و دەروازەکان داخـراوە لـێم بـۆ کـوێ هـەڵـێم؟
پاک دەلاقە و ڕۆچنەکان بەسراوە لـێم بـۆ کـوێ هـەڵـێم؟

«خزمی خوێری و ئاشنای ئەحمەق»[1] ئەتۆشی دەرپەڕاند!
من لە داخ خەڵکێ کە دەورەی داوە لێم بۆ کـوێ هـەڵـێم؟

پێ نــەزان و خۆنــەنــاس و ناوبــەتــاڵ و دڵبــەکــین
زەنگــی زوڕنـا و نایـەیـە زڕیـاوە لـێم بـۆ کـوێ هـەڵـێم؟

هــەڵــدەهــاتم لــەم هــەوێڵــە گــەر هومێــدێکم هــەبـا
هەستونەست و هزر و هۆش تاراوە لێم بۆ کوێ هەڵـێم؟

«تاکوو هەمبێ هێـز و هـەتـوان و بڕسـت و بیـر و هـۆش
دێم و دێم ...»[2] باوی نەماوە! من دەڵێم بۆ کـوێ هـەڵـێم؟

ئاســــمانێکی پــــەنــــای نــــاهێمنی باڵنــــدە بــــوو
ئێستە سەرپاکی بە پووش گیـراوە لـێم بـۆ کـوێ هـەڵـێم؟

---

1. ئاماژەیە بۆ دێڕەشێعرێکی مامۆستا هێمن
2. ئاماژەیە بۆ دێڕەشێعرێکی مامۆستا هێمن

وەک شـەپـۆل تـەنیـا کـەنـارم شـک دەبـرد بـۆ سـانەوە
شـانی کـەڤرینـی وەهـا کـوتراوە لـێم بـۆ کـوێ هـەڵـێم؟

خـۆم خزانـدە توولـەزێـک دوور بـم لـە چـاوی ناحـەزان
قوفڵ و میلە و قـوژبنیش بێـزراوە لـێم بـۆ کـوێ هـەڵـێم؟

چەشنی خنکاو دەس لە هەرچی وشکەپووشە گیر دەکـەم
لـەونـی ئـازادی تـەواو گـۆڕاوە لـێم بـۆ کـوێ هـەڵـێم؟

خـۆ بـە هـەرچـی ڕۆچنـە و درز و کـەلێنێکـدا دەدەم
ژین شەوارەی کردووم، خەفتـاوە لـێم بـۆ کـوێ هـەڵـێم؟

تا هەرێمـی خۆشـی منـداڵی بـە شـوێن شـێعرا دەچـووم
دێـڕ و پیـت و لاپـەڕەش تـۆراوە لـێم بـۆ کـوێ هـەڵـێم؟

من کە شوێنپێی ڕۆژگاری خـۆم بـە نووسـین ڕەش دەکـرد
دەفتەر و دەست و قەڵـەم ترسـاوە لـێم بـۆ کـوێ هـەڵـێم؟

ڕادەکا لەم چۆڵەوارە ئەو کـەسـەی خـۆی خـۆش دەوێـت
ڕۆحی ڕۆیـین وەک بڵێـی دزراوە لـێم بـۆ کـوێ هـەڵـێم؟

(٣)

بڵێـــی دوبـــاره نـــەبینێتـــەوه لکـــی تـــەمـــەنـــم
حـــەزی چرۆیـــەکـــی تـــازه دڵـــی پـــێ ڕابـــژەنـــم؟

بڵێـــی خـــەوێکـــی خودایـــی دڵـــم نـــەباتـــەوه تـــا
له تەشقی ئەشق و ژیان باڵ بگـرم و پـێ بکـەنـم؟

بڵێـــی دوبـــاره لـــە خـــاکی ڕەشـــی غـــەریبیـــدا
به خەونی سەوزی ئەتۆوه شـەوێکـی ڕانـەچـەنـم؟

بڵێـــی نـــەبینمـــەوه دیســـان ئـــەوینـــی تـــۆ ڕۆژێـــک
هەتـا بدۆزمـەوه خـۆم و تـەمـەنمـی پـێ بتـەنـم؟

بڵێی هەڵمنـەگـرێ بـای خـەیـاڵ و نـەچمـەوه تـا
ئەوێ دەمێ که ئەشق هات و گۆڕیی بەرگی تەنـم؟

بڵێـی نیگایـەکـی پڕپـڕ لـە میهـرەبـانیی و سـۆز
دەمـێ نـــەبێتـــەوه میـــوانی گیـــانی پـــڕ وەزەنـــم؟

بڵێــی دوبـــاره نـــەنیشـــێتەوە مـــەلـــی زەردەی
لەسەر گەڵای تەڕی دیدە و تـەلـی دڵـی ڕەبـەنـم؟

بڵێــی نــەبیســمەوە هــۆرەی گــەشــێنەری دەنگــی
یــەکــەم وشــەی نــەڕەوێنێتــەوە تــەمــی زەمــەنــم؟

بڵێــی دوبــاره نــەنووســێتەوە هــەمــوو ڕووحــم
لەسەر تەوێڵی مەرگ، ژین نەهێڵـێ هـەڵبکـەنـم؟

بڵێــی هــەتــاکوو چ وێرانــەیــەک ببــا ڕووحــم؟
لـە کێهـە بـەنـدەری تاریـک فڕێـی بـدا بـەدەنـم؟

بڵێــی دڵــم بــە بــرین ڕابهێنــێ تــاوەکــوو کــوێ؟
بە خەنجەری چ خـەیاڵێـک بکێڵـێ زەردەخـەنـم؟

بڵێــی دوبــاره «پــەشــێو»م نــەکاتــەوە بســکی
لەنێـو شـەتـاوی قژیـدا نـەشـۆرێ بـەرجـەوەنـم؟

بڵێــی لــە بــاوەشــی بگــرم کــەنیشــکی ئــازادی
بـە ئـاوەدانـی ببیـنم بـەهـەشـتەکـەی وەتـەنـم؟

(٤)

من لە ئاسمانی ئەوین هەور و هەساوم گەرەکە
بەقەرا ڕۆچنەیەک تیشکی هەتاوم گەرەکە

لە بەشی خۆم پترم ناوێ هەتا لێرە دەژیم
چەن چپە و ماچ و بزە و سیلەیی چاوم گەرەکە

من لە شارێک کە تژی ڕەنگ و بەرامە و بۆنە
لێوی ئاڵ و مەمی کاڵ و کەزیی خاوم گەرەکە

لە زەمانەی شەل و شێواو چەمەڕای هیچ ناکەم
لە ژیان مشتێ هەوا و چەن چڵەتاوم گەرەکە

غەمی خۆم و غەمی ئەو خەڵکە بەتەنیایی دەخۆم
بەسە تانەم مەدە لێ گەر چکێ ئاوم گەرەکە

لەسەر ئەو جادە هەموو جۆر کەسی لێ ڕادەبرێ
دەمێ نووچدان و وچان، سانەوە، کاوم گەرەکە

بــۆ چمــە نــاوی زل و شــاری بــەتــاڵ و وێــران؟
گوندی پڕ خێر و بە بێــر، مێــرگ و بــەراوم گــەرەکــە

مافی خۆمم دەوێ ڕازی بــەوە نــیم حــەق بخــورێ
بــۆ وڵات و گــەلــی خــۆم ئاشــتی تــەواوم گــەرەکــە

نامەوێ کــەس بــەبــێ نــانی شــەوێ بینێتــەوە ســەر
بۆ هەموو خەڵکی جەهان هێمنی هــەناوم گــەرەکــە

بۆچی لێم توندی دەکا شەپکە و پەت من کە دەڵێم
بــە زمــان و بــە قــەڵــەم: مــافی خــوراوم گــەرەکــە

چ دەبێ گــەر ئــەمنیش خــاوەنی خــاکی خــۆم بــم
کەعبــە کــەچ نــابێ بڵــێم کــوردم و نــاوم گەرەکــە!

(٥)

شـــەو و ڕۆژ لێـــرە گڵـــی گـــۆڕەکـــەمـــم داوەتـــەوە
تـــا بزانـــی نییـــە چـــارەم: ســـەری خـــۆم نـــاوەتـــەوە!

خـــەبـــەرت لـــێم نییـــە تـــۆ بۆیـــە وەهـــا بێخـــەبـــەرم
شـــوێنم هـــەڵبگـــرە هـــەتـــا ســـێبەرەکـــەم مـــاوەتـــەوە

لێـــرە نـــی تـــاکوو بزانـــی بـــە هـــەنسـکی ســـڕەوە
دەفتـــەری بیـــرەوەری و تاســـەتـــم هـــەڵـــداوەتـــەوە

هـــەمـــوو ســـیروانی سروشـــکم لـــە دووا نـــاردی بـــەڵام
چـــەمـــی وشـــکم ئـــەوە زەریـــای خـــەمـــی تـــێ زاوەتـــەوە

نـــاگرم تـــازە لـــە گـــوێ قـــەول و قســـەی ڕاســـتی ئـــەتـــۆ
قـــەدی ئـــەلفـــم وەکـــوو دال ئێســـتە کـــە چـــەوتـــاوەتـــەوە

لێـــرە نـــی تـــاکوو بزانـــی چ دەچێـــژێ دڵـــەکـــەم
لەبەر ئـــەو بـــاڕەشـــی مـــەرگـــە چـــەنـــێ چـــەوســـاوەتـــەوە

لێــرە نــی تــاکوو ببینــی هــەمــوو شــەو تــەنهــاییم
چەن کـەڕەت پـڕ بـە گـەرووی مـەرگـەوە هێنـاوەتـەوە

هــیچ دەزانــی کــە لــەنــاو گێــژەوی ئــازار و نــەهــات
ڕووحی تینووم هەمـوو شـەو بـێ پشـوو خنکـاوەتـەوە

چ دەزانـــی کـــە گلـــۆر بوونـــەوە واتـــای چییـــە تـــۆ؟
ئەم سەرەم مـن لـە مـەرگ چـەن سـەرێ گێـڕاوەتـەوە؟

چوومە لای دوکتور و پێم گوت کە دڵم دێشێ جەنـاب
کەسنەنـاس کـۆڵێ حـەب و شـەربـەتـی پێچـاوەتـەوە

ئـــەوە ئێســـتاکە لـــەگـــەڵ قشـــقەڕەکانـــا دەقـــڕم
تــا هــەڵــۆم دیــوە لــەســەر ماکــەرێ سـووڕاوەتـەوە

جــوانترین دیمــەنــە لام زەردەخــەنــەی زامــی زەمــان
ڕوو بــە نــاخی دڵــەکــەم کــاتێ بریســکاوەتــەوە

هــەر دەڵێــی قــەت لــە ژیــانم بــزە میــوان نــەبــووە
لــەوەتــا لێــوی دڵــم بــەم غــەمــە دووراوەتــەوە

بــە هــەزار بــەردی جــەفــا، مــاڵی وەفــام پێکــەوە نــا
بــۆ هــەزار و یــەکــەمــین جــار ئــەوە ڕووخــاوەتــەوە

وەرە بیخوێنــەوە هــەڵبــەســتی تــەڕ و تــازەی ئــەویــن
دێــڕ بــە دێــڕی کــە بــە خــوێنی دڵــە نووســراوەتــەوە

(٦)

پـەری! دەمێکـەیـە بـۆ ئـەشـقی تـۆ کـەژاوەیـە دڵ
دەمێکەیە چەمەڕای تیشـکی ئـەم دوو چـاوەیـە دڵ

پـەشـێو و بێکـەسـی هـەڵبـەسـتی دووری بـاڵاتم
بە خۆری ڕوومەتـی تـۆ هـێمن و حـەسـاوەیـە دڵ

کە لا نەدەی لە ڕوو بسکی ڕەش و درێژی بـەخـەم
هــەوارەکــۆنێ چ خــاڵی، کــپ و کــەلاوەیــە دڵ

دەمێکـــی دیکـــە ببیـــنم گزنگـــی ڕوخســـارت
هــەتـا هــەتایـە هــەتیـوێکی ئـەم هــەتـاوەیـە دڵ

ئـــەوە مـــنم پـــەری! شـــێتی نـــەدیتنـــی چـــاوت
ئەوینی تۆم گەرەکـە و مـەسـتی ئـەم شـەراوەیـە دڵ

لــە قــوڵکی کــوڵمی ئــەتۆدایــە ون بــووە بیــرم
لــە بیـری بـەرزی ئـەتۆیـە کـەوا شـەکـاوەیـە دڵ

دەروونـم ئـەوا دەگرێـت و دەسـووتێ مـاوەیـەکـە
کوڵۆشـی وشـکی بـن ئـەم ئـاگرە کـراوەیـە دڵ

پەری! دەزانی ئەوین گـەر نـەبێ منـیش مـردووم؟
لە خۆشەویستی ئەتـۆ گوڵشـەنـی گـەشـاوەیـە دڵ!

پـەری دەزانـی چ بێوێنـەیـە بـە تـۆوە ژیـان؟
بـە تـۆوە چـەن مـەزن و بێـوەی و کـراوەیـە دڵ؟

ئـەویـن ئـەگـەر سـەرەتێـک هـەڵنـەکاتـەوە گیـانم
وەکـوو گڵۆقـەبـەنێکـی گرێـدراوەیـە دڵ

وەرەوە تـاکوو لـە کـورتی نـەداوە شـێعری زەمـەن
بـە ئـەشـقەوە غـەزەلێکـی تـەڕ و بـڕاوەیـە دڵ

(٧)

وەرەوە تـــا وەڕەزی دەرچـــێ بـــە تـــۆ گیـــانی غـــەزەل
بـــەســـەرم کاتـــەوە دیســـانەکـــە بـــارانی غـــەزەل

دەفتـــەری بیـــرەوەریـــم خاڵییـــە وا مـــاوەیـــەکـــە
دەمودەســتێ دڵ و هـــەســتم بـــەرە بـــۆ ژوانـــی غـــەزەل

پـێ بـە مانـگ ئـەو ژنـە ئاشـقەم کـە بـە تاسـەی تۆیـە
وەرە تـا گشـت ڕەگـی ژیـن تێـی بگـەڕێ ژانـی غـەزەل

مـاڵی دڵتـەنگـی و تـەنیـایی بـەجـێ بێڵـە کـەسـم
ڕوو لـە شـاری دڵـەکـەم کـە و ببـە میـوانی غـەزەل

پەنجەرە، ڕووح و ڕەفەش هەستی لەسەر هەستن هەمـوو
گـــوڵی تـــۆ تـــا بگـــەشـــێنێتەوە گوڵـــدانی غـــەزەل

بـــە بڵێســـەی گـــڕی دڵـــداری دەروون دانـــەییســـێ
ســەری هــەڵنــاگرێ بــەم ئــەســرەوە سـیروانی غـەزەل

لە غەمی تۆوەیە گەر خاوەنی موڵکی خۆشیم
خۆری ئازادییە بۆم هەڵدێ لە زیندانی غەزەل

شیری شێعری بە مناڵی کە مژیوە دەمی من
حوکمی بۆ بدرێ دەبوو دایە بە تاوانی غەزەل

چارەنووسی گەلی ئێمەش کە بەدەس خۆی بوایە
بە هەواری حەزی خۆی گەیشتبوو کاروانی غەزەل

لەوەتا هات و نەهاتە سەفەری سەوزی گەڵا
ترسی ڕێی نیشتووە لێ کۆڵبەری زستانی غەزەل

هەوی دڵ نایەتەوە تا نەیەوە نێو ژینم
هەمە هیوا دەمێ تۆ بێیەوە هەیوانی غەزەل

تا گەرم بێتەوە دەست و دڵی هەستی بەستووی
گیانی ئارانی، وشە، کردوە بە قوربانی غەزەل

(٨)

لـەنـاو کـالانی شـەرمـا شـیری ئـەبـرۆ هـەڵبکێشـە
دڵـم! ڕووحـم، هـەتـا لێـوی بـەپشـکۆ هـەڵبکێشـە

نەخۆشێکی گرانبـارم هـەمـوو گیـانم شـەوێـک تـۆ
لە دەریاچەی فرۆ و هـەنگـوین و لیمـۆ هـەڵبکێشـە

وەرە و قەندی دوو لێوت تەڕ کە بەو چایەی دەمی من
بڵـێ کـەمتـر هـەنسـک و ئـاهی پڕسـۆ هـەڵبکێشـە

لەسەر مەمکی چەپـی خـۆت دابنـێ دەسـتی بـزۆزم
بــژاری ڕۆژگــارم ســا بڵــێ بــۆ هــەڵبکێشــە

لــە ئــامێزت وەرێنــە بــاوەشــی دەرد و پــەژارەم
هەتا میعراجی جوانی، گیان بە پـەرجـۆ هـەڵبکێشـە

بلاوێنـە بـە پرچـی تـەڕ دڵـەی شـێت و پـەشـێوم
پشووم هەر شەو لە بۆی ڕەیحان و شەوبۆ هەڵبکێشـە

بەبێ تۆ بزر و ناپەیدایە لووتکەی ئەو ژیانە
وەرە و هەستم لە ماچێکی دەم ئاسۆ هەڵبکێشە

دەترسم ئاخری ڕووحم لە بێتۆیی بخنکێ
لە گێژاوی ئەویندا گیانی نغرۆ هەڵبکێشە

لە دووری خۆت ئەگەر ویستت بە حاڵی من بزانی
بەسەر کرداری بوونا دوو خەتی تێکەڵ بکێشە

بە تاڵانت کە برد سەرجەم چرۆی وەرزی بەهارم
لەسەر سەفحەی ژیان وێنەی گەڵای زەردەڵ بکێشە

جگەر ئاگر و جغارەی یادی تۆم هەروا لە سەر دەم
سییەی قورسم! بەجێی تینی پشووی، دووکەڵ بکێشە

(٩)

خۆزگــە ئــەو ڕۆژە کــە دەمـدی لـەگـەڵـی پـێ نـەکـەنیبـام
لــە یــەکــەم چرکــەوە دڵتــەنگــی دڵــی ڕێــک نـەگوشـیبام

خۆزگــە هــەروا هــەمــوو خــۆمم نــەدەنــا مشــتی ئــەوینــی
کــە لــەبــەر پێــی دڵــی بــەردی نــەوەهــا نــزم و نــەوی بــام

خوزگـــە ئـــەو ڕۆژە خـــودا ســـانی گیـــانی دەمـــێ ڕانـــا
بــەهــەوای ئــەم خــەت و خــاڵ و قــەد و شـێوەی نـەشـنیبام

خۆزگــە جارجــارێ بـــە نــابێ و نییــە دەدوام دەگــەڵیــدا
تــاوەکــوو ئێســتە لــەبــۆ «ئــا»یــەکــی ئــاوا نــەفڕیبــام

تــەمــەنــم هێنــدە بــەخــۆڕایی هــەتــا تــێ نــەپــەڕیبــا
لــە هــەمــوو قــوژبن و قۆنــاغی ئــەشــق تــێ فکریبــام

خۆزگــە ڕۆژێ ئــەمنیش هــەروەکــوو خــەڵکــانی حــەســاوە
بــە زمــانی حــەزی خــۆم لــەم بــەری دنیایــە گــەیيبــام

چ دەبــوو گــەر ئــەمنــیش گۆشــەیــەکــی ئــەم بــەرە بگــرم
پــەڕی باویلکــەم و عــەســرێکە بــەڵام هاوســەفــەری بــام

چ دەبــوو وەنــدە «پــەشــێو»ی نــەبــێ پرچــی تــەڕی شــێعرم
وەکوو «بێکەس» ئەمنیش گیان و دڵ و گشت کەسی وی بام

کــە هــەڵــۆی ئــەم دەر و نــاوەم گــەڕ و بێکــەڵکــە دەدیــتن
وەکـــوو قـــاڵاوێ دەبـــوو لـــەم زەل و زۆنگانـــە قڕیبـــام

کـــە تـــەبـــا و هێنـــدە ڕەبـــان زام و دەبـــان پێکـــەوە لێـــرە
لــەســەر ئــەم خوێنــە ڕژاوە نــەدەبــوو وەنــدە شــەقــی بــام

دۆست و دوژمن کــە بــە هــیچ بــارێ لــەبــۆم هــەڵنــەوەژێــرا
خۆزگــە زۆر حیــز و ســـڵامەت لـــە ژیـــان داســـەکنیبـــام

(١٠)

پەنام داتێ ئەگەر ساتێ پەرەنگی گوارەکەی تۆ
لە گوێ دەگرم بە گیان و دڵ هەموو گوفتارەکەی تۆ

تەنافی گەردنت تا هەڵبخەی ئاوا بە ڕووتی
خەیاڵم هەڵدەواسم هەر لەپای سێدارەکەی تۆ

بنۆشی تا بە گیانت جارێ ئەو چایەی دەمی من
دڵم دەتوێتەوە بۆ قەندی شێوەزارەکەی تۆ

لەسەر شیلەی ئەوینت تا بنیشێ مێشی شێعرم
دەترسم هەڵفڕێ زوو هەستە بێ ئازارەکەی تۆ

کە بەژنی خۆش تراشیوت دەبینم ڕادەمێنم
وەکوو مێوم لەبەر تەرزە بە لەنجەولارەکەی تۆ

لە شانم دادەمێنم شانە بێنێ بێنی خۆشت
نەماون ماوەکانم بۆ دەمی دیدارەکەی تۆ

که خۆتـت پـێ نوانـد ئاوێنـه، وێنـەی تـازە ناسـی
گــوڵانیش داوەرینــە دامــەنــە چینــدارەکــەی تــۆ

سەری هەڵداوە تا گۆی مەڕمەڕین لەو بن کراسەت
سەری هەڵنایە سەرواشم لە ئاست شاکارەکەی تـۆ

بە ڕەنگی ئاڵ مەڕەنگێنە دوو لێوی تەڕ کـە ڕووحـم
بە ڕۆژی ڕوون نەچێ بۆ ماچی جاروبـارەکـەی تـۆ

لە دەوری گەردنت ئەڵقەی کە دا ڕەشماری پرچـت
گــوتم ناگـا ئیتـر دەسـتم بـە بـاڵای دارەکـەی تـۆ

بە بەرگی تەنگ حەریری سێوەڕەی لـەش دابپۆشـە
کـە عــەیبــی دابشــارێ شــاعیرە بێعـارەکـەی تـۆ

سەری کوڵمەت بسووتێنێ هەموو هەستی سـەراپـا
لە مەرجی گیان بە موو گەر لابـدا دڵـدارەکـەی تـۆ

(١١)

دڵتـــەنگـــم و دڵ داوەتـــی ئـــەم شـــینە دەگێـــڕێ
تەنیـــام و پشـــوو گۆنگـــەڵـــی ئـــەم ژینـــە دەگێـــڕێ

بـــەینێکـــە قســـە بـــەینـــی نییـــە بـــێ بـــە دەممـــدا
بێـــدەنگییـــە ئـــەم ســـۆزی دەم و بینـــە دەگێـــڕێ

دڵ مـــەیلـــی قســـە و دوانـــدنی ئێســـتاکە نـــەمـــاوە
بێزارییـــە ئـــەم زارییـــە ســـەنگینـــە دەگێـــڕێ

دنیـــا بگـــەڕێـــی وەک منـــی دڵتـــەنـــگ نییـــە تێـــدا
ئـــاهی منـــە ئـــەم ئاشـــە لـــەمێژینـــە دەگێـــڕێ

دەردت کـــە بـــزانن ئـــەوی ئـــاواڵی بـــە نێـــوە
بەزمی شەوێ بەم گێـــژەوی ئـــەسـرینە دەگێـــڕێ

شەو هێندە غەم و حەسرەتـــی بێتـــۆیی دەکێشـــم
ڕۆژ چاوی لەدوای ئـــەم دڵـــە بـــێ تینـــە دەگێـــڕێ

گەر هاتەوە ئەمجـارە بڵـێن پێـی: ئـەریٚ! دۆڕام
لــەم دامــەیــە ئــەم داشــە بــە دۆمینــە دەگێــڕیٚ

هێنـــدە وەڕەزی کـــردووە ئـــەم زامـــە زگـــارە
گیانی لەسەر ئەم ڕووپـەڕی نووسـینە دەگێـڕیٚ

بەم تەپڵی دڵ و تاری دەروون و دەفـی ڕووحـە
وەک شــایەریٚ ئـەم شــاییە پـڕ شـینە دەگێـڕیٚ

وا تێکچووە لێی هەست و خەیاڵی غەزەلی مـەیل
دەستی لـە بـەرۆک و مـەم و ناوسـینە دەگێـڕیٚ

بەم دووکەڵی بسکی بە خەم و چینە، دڵی وێـڵ
بیٚ سووچ و خەتا هەرچی خەتا و چینە دەگێڕیٚ

هەرچەند لە کزی داوە چرای شێعری ئـەوینـی
هەر دێت و دەچیٚ قەڵسە لە ئەم ژینـە دەگێـڕیٚ

(١٢)

تـۆ بێـژی خـودا! ئـەو خـەبـەرەم کـەنگـێ بگـاتێ؟
ئــەو نووچــە نوێیــەم چ کــەســێک بێــژی بــداتێ؟

عومرێکـــە لـــەبـــۆ بیســـتنی وا چـــاوەنـــوارِم
عومرێـک؛ ئـەوە یـانی هـەمـوو کـات و دەم و سـاتێ!

کـوانێ؟ تـەتـەرێ، پـەیکـێ، پـەیـامهێنێ کـە بێـت و
بـۆ گیـانی بـە هیـوا و چـەمـەڕا بێنـێ خـەڵاتـێ

دەربایســـی وەی نـــیم کـــە هـــەواڵێکـــی چلۆنـــە
دەربایسـی وەم زۆر لـەسـەرەخـۆ و بـە سـوباتێ ↓ □

ڕۆژێ، شەوێ، وەختێ، چ درەنگ بێت و چ زوو بێـت
لـــەم چۆڵـــە هـــەوارە خـــەبـــەرێکـــم پـــێ بگـــاتێ

دەردێکــی گــەلێـک تــاڵ و گرانــە کــە نــەبیســتی
ئیتــر قســەیــەک، بــاس و هــەواڵــێ ،خــەبــەراتــێ

چـەن ئـەسـتەمـە ژیـن یـەکسـەرە شـێوازی نـەگـۆڕێ
ئەمڕۆ وەکوو دوێنـێ بـێ سـبەی وەک هـەمـوو کـاتێ!

(١٣)

مزگێنییێکـــی تـــازە و وەرزێکـــی ســـەوز لـــە گیانـــدا
لێکدانـــەوەی خـــەوێـــک و مـــاچێکی تـــەڕ لـــە ژوانـــدا

دیـــداری دوو هـــەســـێڵ و ڕووتبوونـــەی ئـــەوینێـــک
ئـــەنگـــووتنی خـــەیاڵـــت لـــە تیشـــکی بـــەربـــەیانـــدا

مزگێنییێکـــی خـــۆش و تـــەقڵـــە و جلیتـــی ســـواران
تـــەوقـــەی شـــەڕاب و شـــێعرە لـــە ڕووپـــەڕی ژیانـــدا

دەســـگرتنی دوو پیاڵـــە و هـــاڵاوی بـــەیـــت و بـــاوان
دانیشـــتنێکی ســـادە و لـــە ســـووچی هـــەورەبانـــدا

وچـــانی ڕۆژژمێـــر و لکانـــەوەی گـــەڵاکـــان
مانشـــێتی بێگوزارشـــت لـــە ماڵپـــەڕی زەمانـــدا

گـــەڕانـــەوەی دڵۆپـــە بـــۆ بـــاوەشـــی زرێبـــار
گیرســـانی حـــەوزەگـــەورە لـــە کۆشـــی ئاســـماندا

پیاســەڕێــی شــەقــام و خولانــەوەی دوو قــۆڵی
ئــامێز و هــەڵگلــۆڤین لــە خــەڵــوەتــی شــەوانــدا
.
.
.
دەتلامــەوە بــە یــادت بــەم خــەون و بــەم خــەیاڵــە
لەپڕ زڕەی پەیامێـک، خــەون و خــەوی بــە ... انــدا!

(١٤)

لــەبــەر دەلاقــەکــە دانیشــتبوو بــە خــەمگینــی
نیگــای دەدزیــەوە تــا کــەس نــەبینــێ ئــەسـرینی

لە پشتی پـەنجـەرەیـەک مانـەوە هـەتـاکوو ئـەبـەد
هەمیشە بەرجـەوەنێـک بێـت و یـەک جیهـانبینی!

ژیــانی وا چ دووپاتــە و گرانــە، چــەنــدە بــەتــاڵ!
ئــەوەی گــەرەکتــە تــەواو دڵنیــا بــی نــاییبینی!

وەکوو قەتارێ کە مەحکوومە هـەر بـە یـەک ڕێگـا
چ ســارد و بــێ بــرەو و خۆڵــەمێشــییە ژینــی!

"دەڕۆم بـــەیانییـــەک و ناگـــەڕێمـــەوە ئیتـــر"
وەهای بە خۆی گوت و هەستا لە پشـتی پـەرژینـی

پرێسکەیێکی لە خەون و خـەیـاڵی سـوور و سـپی
بە توندی بـەسـت و تـەیـار تـاکوو کـاتی ڕۆیینـی!

***

لــه بــەربــەیانییــەکــی ڕوون و ســاردی زســتاندا
تفــەنــگ بــە شــانەوە بازێــک فــڕی بــە ئاســماندا

(١٥)

ئـەو پیـرم و ئـەو شـێخم و ئـەو ڕێبـەری ڕووحــم
ئەو خۆرم و ئەو خـەونـم و ئـەو سـێبەری ڕووحـم

من بێکـەس و دڵتـەنـگ و غـەریبێکـی بـەتـەنیـا و
ئـەو یـاری وەفـادار و کـەس و دڵبـەری ڕووحــم

من سووکەپـەڕێکـی وەڕەز و پـەسـتی لـەبـەر بـا و
ئەو بـاڵ و پـەڕ و هێـز و وزەی کێشـەری ڕووحـم

مــن وردەمــەلێکــی پــەڕەوازەی حــەپــەســاو و
ئــــەو دانــــە و هێلانــــە و هیــــوادەری ڕووحــــم

ئەی ئەشق و ئـەویـنـداری کـە بـارانی هـەمیشـەی!
تۆی وەرزی نوێی ڕۆشنی دەشت و دەری ڕووحـم

جــارێکی دی پــێم جیلــوەیــەکــی جــوان بنوێنــە
جــوانیی ببــڕێ تــا بــە جیهــان و بــەری ڕووحــم

هەرچەندە نـەهـاتیم بـوو بـەسـەرهـاتی نـەهاتـت
هاتوومـــەوە دیســـانەکـــە تـــا بـــەردەری ڕووحـــم

هـیچ ئـاوەز و هـزرین و شـەپـۆلێکی فکـر، بێـت
ناتوانێ کـە بشـکێنێ هـەمـوو لـەمپـەری ڕووحـم

ئەمـنم دەمـێ میـوانی کـوڵی هـەستی بـە ودمـت
تۆی شاعیرەکـەی بـێقـەڵـەم و دەفتـەری ڕووحـم

(١٦)

"بۆ دەستەکانت کە مەبەستی تازەمن"

تا بە دەستی تۆ نـەگـا میـوەی تـەڕی هـەڵبـەسـتەکـەم
کوا لە ژیندا شین دەبـێ ویشـکەنـەمـامی دەسـتەکـەم

وەک بیانووی گـەرم و تـازەن دەسـتی نـەرم و ناسـکت
دەیگرم هەردەم هەتاکوو گیان بە تۆ پەیوەسـت ئـەکـەم

پێوە بووم هێند تەڕ بە دەستی پڕ لە ئـەشـق و سـۆزتەوە
لێ/وە بووم هاکا لەپڕ وەک سێوەسوورەی هـەسـتەکـەم

پردی دەستت هـەڵـدەبـەسـتێ بـۆم سـروودی ژینـەوە
تـاوەکـوو گرتوومـە، گرتوویـە دڵـە بـەدمـەسـتەکـەم

چەشنی دوو جادەی بەپـێچن وا لـە کوێسـتانی ژیـان
یا لە دەشـتی بیـر و بـاوەڕدا چـەمـی هـەڵوێسـتەکـەم

دێـن و ڕادەبـرن وەکـوو ڕووبـار لـە هـەر دوو لامـەوە
پێک دەهێنن پردی بوون و باوەشێک بـۆ جـەسـتەکـەم

دوو قـەسـیدەن دەسـتەکانـت بـۆ غـەزەلبـارانی ڕووح
یا نە سەروای سەر بە ئاسـمانی سـروود و بـەسـتەکـەم

سێبەری فێنکی درەختن بۆ پشـووی هـەسـتی دەروون
یـا نــە تین‌وتـاوی هــاڵاوی شــەڕابــە خــەســتەکــەم

دوو ئـەوینـدارن لـەنـاو بـەیتێکـی کوردانـەی بـەچێـژ
یا نـە پیـت و حـەرفـی دانـەبـڕاوی نێـو شاڕسـتەکـەم

دەسـتی تـۆ دەگـرم هـەتـاکوو ژیـن درێـژە پـێ بـدەم
هەرچی دەردە ئەی خودا دووربێت و یا لەو دەستە، کـەم!

(١٧)

شەو بێت و ئەتـۆ بـی و دڵـەکـەی شـێتی شـەڕابـم
پێم خۆش نییە تـا ڕۆژی حـەشـر لـەو خـەوە ڕابـم

تۆ بێی و لەبـەر ڕووحـی منـی کـەی ئـەبـەدییـەت
دەربـەسـتی چ نـیم هـەر وەدەزانـم کـە خـودا بـم

گەر تیشکی هەبوونت بتەنێ خـەڵـوەتـی لـەحـزەم
تـــا دوادەمـــی ئاویلکـــە دەبـــا لـــەم خـــەوەدا بـــم

با چرکە نەکـا ئـەو خـول و چرکـەی کـە لـە لامـی
با بمرێ زەمـان، چـەق لـە دەقـی چـاوەکـەتـا بـم

نامەردم ئەگەر بێجگە لە تۆ، تـۆم نـە گـەرەک بێـت
بـۆ چیمـە کـە بێتۆیـەکـی خۆویسـتی غـەڕا بـم؟

مــردن چییــە ئــەو ســاتە کــەوا دوورە لــەبــەر دڵ
ژیــن ئــەو دەمــەیــە بینــی بــە لێوانــەوە نــابم

من ڕووگەپەرەستی غـەمـی ئـەشـقی دڵـی تـۆم و
تۆی مـەسـتیی و مـەیخانـە و پیاڵـە و مـەیـی نـابم

ئاوێنـــە دەمـــێ ڕوونـــە کـــە تـــۆ ڕوو بنـــوێنی
بــەو ئــاگرە بــرژاوە هــەمــوو جــەرگــی کــەبــابم

قەت باسی جودایی مەکە گیانـە بـە جـەفـەنگـیش
بـۆ «واوە بچـۆ» و «داکـەوە» یـا «وا مـەکـە» نـابم

دەتوێمـەوە بـۆو قـەنـدە لـەسـەر زاری ئـەتۆیـە
تـۆ تـاوێ دەمـت بێنـە دەبـا هـەردەمـە چـا بـم

چەن خۆشە کە دوادێڕی تەمەن چـون سـەرەتا بـێ:
شەو بێت و ئەتـۆ بـی و دڵـەکـەی شـێتی شـەڕابـم

(١٨)

هۆ ماسییەکەی تیشکەڵـە ڕەنگـی ڕوحـی شـەیـدا
ئەشقت بە ژیان دەنگ و بە گیان خەون و نەشەی دا

تا "هات"ی هەمیشەی تەمەنـی شـێت ببـێ پـەیـدا
تـۆ هـاتی چ مـەسـتانە بـەنـاو بـەحـری بێپـەیـدا

ئەم جیلوەیە، شێعری چ خودایەک بـوو بـە مـەیـدا
ئەو دەردە دەوایەک بـوو کـەوا مـەسـتی بـە مـەیـدا

دەریـــا بـــە زرێبارتـــەوە پـــەرمـــاوە بـــە خۆیـــدا
ئەو چاوە ڕەشـەی دیـوە کـە هـەر مـاوە لـە خۆیـدا

پـڕ تـاوە تـەمـەن ئێستە کـە تـۆ مـاوی لـە توێیـدا
پـڕ نـاوە زەمـەن بـەو چپـە چرپـاوە بـە گوێیـدا

وەک «نالی» کـە نالـە لـە قـەڵـەم، ناڵـە لـە نـەیـدا
«ئـــاران»ە هـــەوارێکی غەریبانـــە لـــە ڕەیـــدا

ناکـارێ ڕەقیـب بێـت و بڵـێ ڕەخنـە لـە کوێیـدا
ئەو شاغەزەڵـەی چرکـە بـە چرکـە بـەری نـوێی دا

(١٩)

بسـکت بـە دەسـی بـاوە بـوو بـەم بۆنـەوە هـاتم
من مردوو ئەتۆ زیندوو، گـوڵم! چـۆنی حـەیـاتم؟!

یـادت لـە یـەکـەم ڕۆژەوە تـا ئێسـتە لـەگـەڵمـە
تۆ هـەر لـە خـەوم دای و بـە ئـەم خـەونـەوە هـاتم

دەنگت دەزرینگـاوە لـە گـوێی گیـانی خـەواڵـووم
ڕووحـم دەپرینگـاوە لـە هـەڵکـەوتـی وەفـاتم

باخێویَ مـەسـیحی دەمـەکـەت بـەم فـەڕ و ودمـە
هاکـا بـڕەویَ ڕایـەڵ و پـۆی تـەونـی نـەهـاتم

بەو دەستە ئەگەر بگـری لـە مشـت خـاکی مـەزارم
دیسـان گـوڕوو دەگرێتـەوە گیـانی کـش و مـاتم

بـۆ بـاس و هـەواڵـی گـوزەری تۆیـە عـەزیـزم
گۆڕخانـە کـە دەشـکێنیَ سـکووتی دەم و کـاتم

فــەرمــوو بــە وەفــا ڕابــرە تــاوێ کــە ببینـــی
بـۆ ژیـن بـە خـەفـەت نـیم و بـە قوربـانی وەفـاتم

ئەو خەڵکە دەیانسەندەوە: تۆ نەخشی خودا بـووی
نــازانن ئــەتــۆ هــاتی خــودات کــردە خــەڵاتــم

بــەو چــاوە کــە چــاوەی ئــەزەلــی مێهــر و وەفایــە
ڕوونــاکی کــە گــۆڕی شــەوی تاریکــەســەلاتــم

عومرێکە وەکی مـردوو کـڕ و مـات و بـەبێـدەنـگ
لــەم خــاکی دەرە چاولــەبــەری ترپــەیــی پــاتم

خۆم و دڵ و ڕووحم شەو و ڕۆژ نـوقمی خومـارین
گەر سووکەسەرنجێکـت هـەبـێ مـەسـتی نیگـاتم

لــەم بــەردەرە نــاڕۆم و بــەری نــادەمــەوە دەســت
تــا قــامی قیامــەت بــەخــودا هــەر بــەتــەمــاتم

قەت ڕازی بـە ئـازاری دڵ و دەسـتی کـەسـێ نـیم
ئــەو ســاتە دڵــم خۆشــە بــەتــەنیــا کــە لــە لاتــم

(٢٠)

ئـەشـق دەكـووژن و وانـەی وەفـا دەڵێنـەوە پێـت
ژیـان دەنێـژن و بـەسـتەی سـەفـا دەڵێنـەوە پێـت

ئەوەی خودا قەتی حەز لێ نییە و گرینـگ نییـە لای
هەمووی بەجارێ بـە نـاوی خـودا دەڵێنـەوە پێـت

سەر و ڕووخۆشن و هەردەم بـە دەمتـەوە دەكـەنـن
قسەی چرووكی گەلێ سووك لەدوا دەڵێنـەوە پێـت

دەمی دەبانەكەیان چەق لـە پشـتی تـۆ دەچـەقـێ و
بـە وانـە سـەد بـەسـەرهـاتی وەهـا دەڵێنـەوە پێـت

ئـەگـەر برینـی دڵـت ئـاوەڵا بكـەی بۆیـان
جگـە كولانـدنی چیـدی چمـا دەڵێنـەوە پێـت؟

نـەیـار و ناحـەز و گـورگن لـە پێسـتی دۆسـتیدا
كـە ئـەرك و سـۆزی بـرا بـۆ بـرا دەڵێنـەوە پێـت

خودا نەكا كە بكەن چاكـەیـەك لـەبـۆت هـەرگیـز
دەنـا هـەڵـەی زەقیـان ساڵهـا دەڵێنـەوە پێـت

(٢١)

هەراسی هـەینییـەکـی دی و نـەبـوونی تـۆ دیسـان
هـوروژمی بیـرەوەری و یـادی ڕوونـی تـۆ دیسـان

تـەوژمـی ژانـی غـەریبـی و دڵـەی هـەژاری خـۆم
گوشـاری گورچـوبڕی زامـی چـوونی تـۆ دیسـان

تـەنینـەوەی دەر و دیـواری ڕووح بـە دڵتـەنگـی و
ڕنینـەوەی خـەم و ئـازاری ژیـن بـە بێـدەنگـی و

پەڕینەوەی وەڕەزیـی گیـان لـە بـەنـدەری سـەبـر و
چڕینەوەی گەڕەلاوژەی هەبـوون بـەڕووی قـەبـر و

ڕمـانی تـاوەرەکـانی حـەز و بـزەی جـوانی و
نـەمـانی هـیچ تـەوەرێکـی ئـەوینـی ئینسـانی و

هەڵاوەسـانی غـەم و جـەزرەبـەی پـەسیوی دڵ و
بـەبـادرانی هـەمـوو ئـارەزووی هـەتیـوی دڵ و

له شووشەیەک دەچم ئێستا شکاو لە سەد لاوە
لە لاپەڕێک دەچم ئێستا دڕاو بە دەم باوە

دەلاقەیێکی قەتیسبووم کە ناکرێتەوە قەت
کەلاوەیێکی لەبیرچووم کە ناژییێتەوە قەت

چ مردەخانەیەکی پڕ مەترسی داییسان
هەراسی هەینییەکی دی و نەبوونی تۆ دیسان

(٢٢)

لەعنەت لە ئێمە بێ کە بەرەوپاش کشاینەوە
دەنگمان نەدا بە ڕۆیشتن و هەر لێرە ماینەوە

ترسێکی وێڵ و مۆن دڵی ئێمەی بەڕێ دەکرد
بێ هیچ بەرایی یا سەرەتایەک گەڕاینەوە!

لەعنەت لە من لە تۆ لە قسە و قەولی پڕ درۆ
لەم کەوڵە کۆن و تەنگەبەرەی تێی خزاینەوە

من دیلی دەستی تۆم و ئەتۆ دیلی دەستی من
لەم گرتەخانە گەورەیەدا بەستراینەوە

لەم جەغزی ناوبەتاڵی غەریبییە هەروەکوو
دوو میلی کاتژمێرێ بەبێ هۆ خولاینەوە

هێندە پتەو نەبووین نەڕەوین و بڕۆینە پێش
لەعنەت لە ئێمە بێ کە بەرەوپاش کشاینەوە

(٢٣)

دڵتــەنگــم و دڵ مــەیلــی قســەی ئێســتێ نــەمــاوە
هـــەر زاریـــی و بێزارییـــە بـــەم ڕووحـــە بـــڕاوە

بێــدەنگــم و پــێم خــۆش نییــە هیچکــەس بــدوێنم
بەینێکــە نــەفــەس بــەینــی لــەگــەڵمــا کــز و خــاوە

دنیــایێ غــەم و دەردت ئــەتــۆ بــارە لــەســەر لێــو
قورســایی مــەراقــت لــە گــەرووودا پــەنــەمــاوە

عالــەم بگــەڕێــی وەک ئــەوی دڵتــەنــگ نییــە تێــدا
دەرد و غــەمــی عالــەم بــە دڵــی کــەیلــی دراوە

هیــوا کــە وەکــوو ســۆڵەچرایــەک بــوو زەمانێــک
کەوتۆتـــە کـــزە و لـــەرزەوە وا هـــاتوو کـــوژاوە

شەو هێندە غــەم و حــەســرەتــی بێتــۆیی دەکێشــێ
ئــاوارەیــە ڕۆژ وەنــدە بــە دوایــدا کــە گــەڕاوە

بێزارییـــە ئـــەم زارییـــە بێـــدەنگـــە دەگێـــڕێ
بەیت و غەزەلی هەستی هەموو خوێن و زووخـاوە

وا باشـە لـە ئـەم شـارە بـە دەردی کـە نـەزانـن
دەیکۆڵنـەوە لێـی خـەڵکـی دەنـا پـاک دەکـولاوە

هەر کەس بە غەم و دەردی دڵـی خۆیـەوە دەگـری
یەک کۆڵبـەرە یـەک بێکـەسـە یـەک کـاری کـراوە

نـابینی لـەسـەر لێـوی کەسـێ زەردە لـە شـارا
دەرکـی دڵـی ئـەم خـەڵکـە بـە غـەم گاڵـە دراوە

(٢٤)

ساقیا مەی نامگرێ کۆنەبڕین بۆ کوێ بەرم؟!
ڕوو لە هەر لایێ دەکەم تووشی پەژارە و نەشتەرم

بادەیێکم پێ دەوێ تاکوو حەشر هۆشم ببا
ڕێگەیێکم پێ نیشان دە تاوەکوو ڕووح دەربەرم

پڕ بە دڵ دەگریم لەگەڵ شووشەی دڵی چڕژاوی خۆم
تۆش بە هاوارم نەگەی دەینێتەوە مەینەت، سەرم!

کەوتە بەرپێی گابنەی دڵتەنگی مەزرای چارەنووس
بۆیە سەرجەم خەتتی خوارە خوار و ژووری دەفتەرم

داوەڵی تەنیایی هێندە لێ چەقا مەزرای ژیان
قشقەڕەی مردن نەبێ لێی ناقرێ دەوروبەرم

دێڕی بێدەنگی وەها دەوری دڵی داماوی دا
ئەستەمە ئیتر لەگەڵما بێ تەنانەت سێبەرم

بـــادەکـــەت دادی منـــی پـــێ نـــادرێ نـــا ســـاقیا
جامـــەکـــەت بـــا پـــڕ بـــەڵام مـــن نـــاگرێ نـــا ســـاقیا

نـــامگرێ تـــا دوور کـــەوێ لـــێم ســـاتێ ئـــازاری فکـــر
نایگرم مەستی دەمێک تـــا نـــەچمـــە نێـــو شـــاری فکـــر

مـــن بـــە دەردی بـــێ دەوا و دەرمانـــەوە دەتلێمـــەوە
بـــۆ خـــەمـــی بێخـــاوەنـــی ئـــەم خۆمـــەیـــە دەخولێمـــەوە

ئـــەم برینـــە، تـــازە ســـاڕێژ نـــاکرێ نـــا ســـاقیا
ئـــەم بڵێســـە تـــازەیـــە، دانـــامرێ نـــا ســـاقیا

تۆ لە کوێ بووی ئەو دەمەی وادەی بوو بۆ ژوانی فکر
سەد چـــەلـــی مـــردن دەچێـــژا بـــۆ چـــەلـــێ زانـــی فکـــر

ئێستە تـــەنیـــا بـــادەیێکـــی پـــڕ لـــە مـــەستـــی پـــێ دەوێ
بـــێ مـــەی و بـــادە، کوڵوکـــۆی ئـــەم دڵـــەی داناکـــەوێ

پڕ لە جۆشی مەی بکە بۆی، کاسەڵەی کـــۆنی شـــەرم
تـــا وەکـــوو دیســـان دڵـــی دابێتـــەوە گـــەرمـــی گـــەرم

یا دەنا تا ڕۆژی مەحشـەر دەس لـە ئێخـەی بـەردەوە
با بژی تەنیا و بەتەنیـا، مـات و بێـدەنـگ وەک تـەرم

یـا دەنـا دایـم بـە دەنگــی بــەرزەوە هــاوار ئـەکـا:
سـاقیا مـەی نـامگرێ کۆنـەبـرین بـۆ کـوێ بـەرم؟!

(٢٥)

خۆزگــە منــداڵی ســەرێ تــر بگــەڕابایــەتــەوە
دەرســی ئــەو دەورەیــەمــان دەورە بکردایــەتــەوە

پێســتەگــا و ســیر مەســەگێکــی کــە لــە دڵ ئــاڵاوە
دابماڵرایــە بــە یــەگجــاری بگورەوایــەتــەوە

نــەرمــەئــامێرەکــی هــەســتۆک و بــزۆز بــوو ئــەودەم
دڵی بێ کەڵک و کەرەم خۆزگە کــە چــاک بوایــەتــەوە

هێندە ژەنگی زەمەن و غەوری تــەمــەن نیشــتووە لێــی
چــاوی هــەڵنایــە بــە حــاڵ مــاوە وەدەنــگ نایــەتــەوە

چ حــەســارێکی بــەریــن و چ هــەرێمێکــی نیــان
خۆزگــە! منــداڵی، بــەتــاو تــاوێ بهاتایــەتــەوە

چەشنی شارێک بوو گەلێ خۆش و ڕەها پڕ لــە نــەوا
گــەڕەکــی گیــان، ئــەگــەر ئــەو ســێبەری مابایــەتــەوە

ئێستە ئەمما ئەوە ئێمەین و کەلاوەی ڕووخاو
ئەوە ئێمەین و لەسەر سینگی زەمان داکوتراو

ئێمە مشتێ چڵوچێوی ڕەش‌وڕووتی حەپەساو
ئێمە گشتێ بە خەیاڵ و لە حەقیقەتدا خاو

هەگبەیەک کوێرەگرێ و هەگبەیەکیش ئایینی
هەمگەیەک کوێرەوەری و هەمگەیەکیش ڕەشبینی

کۆڵێ بڕوای غەڵەت و خەون و خوڕافە و خەفەت و
کێوێ ڕای دژبەیەک و لەتلەتی پڕپڕ سەقەت و

کەوڵێ هەرگیز نەفرۆشراو لە سەری ئەمما شەڕ
نێرێ تا ئێستە نەدۆشراو لە سەری ئەمما شەڕ

قەڵەمم خۆزگە لە خەمدا نەشکابایەتەوە
قەدی ئەم بیر و خەیاڵەم نەبڕابایەتەوە

لەم هەوێڵە شەو و ڕۆژ هەر لە هەڵاتندا بام
وەکوو زارۆکێ دەروونم گڕی گرتایەتەوە

سەری دەشکاندمەوە دیسانەکە هەر بەردێ بەڵام
خۆزگە منداڵی سەرێ تر بگەڕابایەتەوە

(٢٦)

بەدمەستم و هەر تۆم دەوێ تا بگری کە دەستم
بەم حاڵەوە زۆر زەحمەتە دیسانەکە هەستم

کەوتوومەتە بەردەرکی خەیاڵێکت و هیلاکم
ناکەونەوە لای یەکتری چ بکەم دڵ و دەستم

کەوتووم و هەتا چاوی بە چاوم نەکەوێتن
نامداتەوە دڵ، نایدەمەوە مەرجێ کە بەستم

دەستم بگرە، گرنەمە، گیراوم و دەگریم!
لێک دوورن و ناگرنەوە یەک هەست و مەبەستم

من هاتم و هەرچەندە نەهات بوو هەموو هاتم
جارێکی نەهاتی کە بپرسی چ بوو قەستم

نەمزانی بە کام ڕازەوە بوو دوێنێ کە ڕازام؟
ئێستاکە چلۆن هەستمەوە وا نووستووە هەستم؟

تـۆ سـێوی گونـاح و ئـەمنـیش سـێوی دڵـی کـاڵ
خۆت خستتە بەردەستم و هەر گـەسـتت و گـەسـتم

تــۆ لێــوی بــە ڕۆژ و ئــەمنــیش لێــوی بــە ڕۆژوو
چۆن لێ/وە نەبێ بۆی شەو و ڕۆژ ئەو دڵـی سسـتم؟

دەیخواتــەوە خوێنــاوی دڵــم چــاوی خومــاری
ئـەو مـەسـتترە یـاخود دڵـەکـەی دیـدەپـەرەسـتم؟

هــاتووم و هــەتـا جیلـوەیـەکـی جـوان نـەنـوێنێ
ناڕۆمــەوە نێــو خــەونــی خــەرابــاتی ئـەلـەسـتم

بـەو سـوورییە وا هــات و بـەسـەرهـاتمی نووسـی
دیار بوو کەسێ نایزانێ خـەتـی خـواری شـکەسـتم

هەر چی کە درۆزن بوو لە ئەم پەیـژەیـە سـەرکـەوت
مـن مامـەوە بـۆ پـەنـدی سـیاهی سـەری پـەسـتم

بێچـــارەم و ناچارییـــە بـــەم چـــارە دەچـــارم
خەت خەت کە بڕی تەختی تەوێڵ بەختی مقەستم

بــــێ داد و دەوا تـــــازەتـــــرین دیمــــــەنــــــی دەردم
بــەو تێلـــی ســـنوورانەوە ڕێچکــە کــە دەبــەســـتم

پــەیمانــە بــە پــەیمانــە لــەبــۆم پــڕ کـــەوە ســـاقی
هەر خۆتی مەی و مەستی و خاوەن خەمی خـەستم

بــات داوە ســـەری شووشــە شــەڕابــی تــەمــەنــم تــا
پێ بزانــی هــەتــا کــەنگــێ بــە ئــەم دەردە دەوەســتم؟

کـــەوتوومــــەتــە بـــەرپێـــی دڵـــی دامـــاوی هــــەژارم
کــوا دەســتێ کــە هــەســتێتەوە ڕووحــی بــە نشســتم

هەر وەندە بوو زانیم وەکوو من تۆش گــەلــێ تــەنیـای
ئیتــر لــە خــەمــی خــاکی بــەجــارێکی خــەلــەستم

(٢٧)

بـە پـەشـێوی شـەو و ڕۆم هـەر دڵـی دێوانـە دەزانـێ
خەمی بێخـاوەنیـی خـۆم ئـەم سـەرە وێرانـە دەزانـێ

بە هەموو هەوڵـی نـەزۆکـم لـە ڕکـەی دەرد و برینـدا
مـەلـی نێـو داوی بـەبـێ دانـە و هێلانـە دەزانـێ

سـەگ و شـوانم ئـەوە هاتوونـەتـەوە پێکـەوە دیسـان
چ کەسێ باس و هەواڵـی پـەزی ئـەم ڕانـە دەزانـێ؟

"چ نەهاتیم بوو کەوا هات و بەسەرهـاتی نـەپرسـیم"
چارەنووسی بە هەڵـەم نووسـەری ئـەفسانە دەزانـێ

خەمی خۆم باشترە بیخۆمەوە بۆخـۆم و نـەڵـێم هـیچ
بە هەزار چـەشـنی دەژێنـێ ئـەوی بـەم ژانـە دەزانـێ

بە زمانی گـڕی نـاخ و بـە سـەمـای مـەرگـی گیـانم
لە شەوی بێکەسی، بەزمی شـەم و پـەروانـە دەزانـێ

دڵـــی ئاوێنـــە دەبـــوو درزی بدابایـــە بـــەجـــارێ
کە خەمی پەرچەمی تۆ موو بە موو هەر شانە دەزانـێ

کەلەلا کەوتم و بـۆ چـی بـە سـەری بـادەوە بـادرام؟
بە کوڵی ئـەو شـەوە هـەر سـاقی و پـەیمانـە دەزانـێ!

بە کەشی تاڵی غەریبی و بە هەوای ماچی تـەڕی تـۆ
گوڵی تینـووی دڵ و لێزمـەی خـوڕی بارانـە دەزانـێ

(٢٨)

خۆزگە دەکرا خۆشەویستی قەت درێخی لێ نـەکـەن
دڵ بە فێس و خۆپەرەستی و کینە هەرگیز ئـاو نـەدەن

وەک هەتاو گەرم و گوڕ و تیشکپژێن و خۆنـەویسـت
ڕوو لە بوغز و دوژمنی و ئازاری یەکتر قـەت نـەکـەن

خۆزگە دەکرا هاوخەم و ئاودەنگ و یەکڕوو بن هەموو
دەرکی دڵسۆزی و دڵاوایی لە سـەر یـەک دانـەخـەن

خۆزگە قەدری یەکتریـان ئێسـتا دەزانـی بـەر لـەوەی
ماڵ و کۆچیان بۆ هـەواری دوورەدەسـتی گـۆڕ ببـەن

خۆزگە دەکرا دەرسی سەربەستی و سروودی هاودڵی
پێکــەوە بخوێننــەوە بــەرز و بــە دەنگێکــی ڕەســەن

خۆزگە دەکرا گۆش بکەن گیانیان بە هەتوانی ئـەویـن
مەڵهەمـی زامـی دڵـی یـەکتـر بـبن بـێ فێـڵ و فـەن

خۆزگە دەکرا سادە هەر زۆر سادە وێنەی شێعری تۆ
بێن و بدوێن بێ گرێوگۆڵ و هەرا و هوریای زەمەن

خۆزگە دەکرا دابماڵن ئەو دەمامکەی ڕواڵەتیان
جا ببینن ئەم جیهانە و زوو تەواوبوونی تەمەن

خۆزگە سادە و سادەتر دەکرانەوە هاوکێشەکان
هیچ سنوورێ نەیدەبەست ئیتر دەس و باڵی وەتەن

خۆزگە ئەمما خۆزگەکانیش دەسبەجێ هاتبانە دی
تاوەکوو شاعیر لەناو ئەم بەندەدا نەکرێ بە پەن!

تاوەکوو کەی هەر خەیاڵی زەرد و سوور بێ دیمەنت
تاوەکوو کەی دیل و باڵبەستە لەنێوان چۆن و چەن!

(٢٩)

قوربـانی قـەدت بـم کـە دەڵێـی توولـەکـە مێـوە
حەیرانی ڕوخت بم بوتی جوان! ئەی پەری شێوە!

میوانی کەنـووی نـێش و بـە نۆشـینی دەمـت بـم
جارێک بە بزەی جـەردەیـە، جارێـک بـە جنێـوە

سـامانی ژیـانم، نمـەکـی ژان و شـەکـردان
ئـەو زار و زمانـەی کـە بـە نـازداری بـەخێـوە

لێـوانی دوو لێـوی تـەڕ و تـورتی بـە خونـاوت
بتوێمـەوە وەک قـەنـدی کوڵـۆ بـۆو دەم و لێـوە

پاوانی چپـەی ئاسکەنیگـای چـاوی ڕەشـی تـۆ
ئـەو نێرگـزەجـاڕەی لـە دەراو خـاوەنـی خێـوە

جیرانـی لـەش‌ولاری بـە ڕەوتـی کـەوەبـاڕت
بـەژنێکـی بلـوورین کـە دڵـی کـردووە لـێ/وە

پـەرژینـی ڕەز و بـاغی هـەنـاری بـە گوڵـت بـم
ئـەو گـردە گـوڵاودێرە و ئـەم دوو مـەمـە سـێوە

سەیوانی کەزی خاو و بە چەتری سـەری تـۆ بـم
ئەو تاڤگە بە پـڕژە و شـنەی ئـەم بسـکە پـەشـێوە

تەیمانی گوڵی هەست و دڵـی ناسـکی کچانـەت
ئەو چەن پەڕەیەی هەڵـدەوەرێ سـووکێ لـەڕێـوە

تـاوانی هـەمیشـەم، ئـەرێ! بـارانی بـەرامـەت
ئـەو گـەردنـە بێگـەردەیـە هـەر دڵمـی کـە پێـوە

(٣٠)

بـە نـاوی تـۆ قـەسـەم دنیـا ئـەگـەر وێـران ببـێ هـەر دێـم
بە چـاوی تـۆ قـەسـەم دنیـا ئـەگـەر وێـران ببـێ هـەر دێـم

لەسەر دەستی هەبـوونی تـۆ دەخـۆم سـوێندی ئـەویـنـداری
نـەمێنـێ گیـان و هـەم دنیـا ئـەگـەر وێـران ببـێ هـەر دێـم

بە ئایەی پاکی ئەشقت سوێند کە سوورەی تاکی سەر هەردە
ببـاریٚ بـەرد و یـا ڕێگـا ئـەگـەر وێـران ببـێ هـەر دێـم

بە پەیمانێک کـە بـەسـتوومە لـەگـەڵ بـەسـتەی وەفاداریـت
ئەگەر بشکێ دەس و پێ و ڕێی سەفەر وێران ببێ هـەر دێـم

بە هەست و سۆزێ وا ویستوومە لەم هەڵبـەسـتە نوێیـەمـدا
هەوارت کێوی قـاف، تـووران و گـەر ئێـران ببـێ هـەر دێـم

گــەلــێ ڕژد و گــەوە و هــەڵــدێر و زۆزانــم لــە پێشــدایە
بە گشتیان سوێند ئەگەر ئیمان و گیان و سەر بچێ هەر دێم

زەمانــە هــیچ بــوارێکم نــەداتــێ و پــاک هــەڵــم بــوێرێ
وەکوو سێبەر، لە ڕێی خەون و بەپێی خولیا، بەبێ ســەر دێــم

دەرۆستی ئەم دڵەم نایەن ســەدان کۆســپ و هــەزار لــەمپــەر
لــە ئــەو چــاڵی نــەهاتــەش هــەر بــە هێــزی بــاوەڕم دەردێــم

(٣١)

عومرێکه لەبەر دەرکی خەیاڵ، خەم دەفرۆشم
زۆرم وت و کەس نەیکڕی لێم ئێستە خەمۆشم

تا پڕ بووە بازاڕی جیهان لە شمەکی چینی
پێم وا بەدەڵ و قەڵبە تەنانەت دڵی خۆشم

عەسرێکە لەدووی گەیشتن و تێگەیشتنە وێڵم
گشت خاوەن و خانن، ئەمنم خانەبەدۆشم

بیر و هزرین لەم سەدەیە پیری دەهێنێ
وا چاترە پێم گێزەر و توورم بفرۆشم!

پێم وایە خەتای خوایە کە گووی تێ بووە دنیا
گەر نا لە گلەی عالەمێ بۆ پڕ دەبوو گۆشم؟

"دنیا بە دەسی دەستەکەر و گایەکە"[1]، ڕاستە؟
یا تووشی نەخۆشینی وەهمزام و پەرۆشم؟

1 . دێڕێک لە چوارینەیەکی خەییام، وەرگێڕراوی هەژار

"جاران بوو کە ماڵم دەچوو باقی بوو کەماڵم"[1]
ئێستاکە بەتاڵان چووە ماڵ و سەر و هۆشم

هەر ئەو کەسە پێم وا بوو کە دڵسۆزی نزیکمە
دەردێکی بە دڵ داوە کە عومرێکە نەخۆشم

مەیگێڕم ئەگەر تۆ نەبی پێم خۆش نییە بادە
دەستگیرم ئەگەر تۆ ببی گیرۆدە بە دۆشم

1.مامۆستا حەریق

(٣٢)

ڕۆژێ دێ ئـەی نیشـتمانی تێکـەڵـی خـوێن و بـرین
وەک گـەلانـی سـەر زەوی ئێمـەش بـە ئـازادی بـژین

ڕۆژێ دێ دەرچین لە چاڵی نەگبەتیـی ئـەو ناوچـەیـە
وەک کفـارەی نـەوت لـە ئـەم بنـدەسـتییە ئـازاد ببـین

دێتـە دی خـەونـی لـەمێژینـەی وڵاتـی بـەفـر و خـۆر
ئاشــتی، ئــازادی، دڵــداری، ئــەویــن و پێکــەنــین

ڕۆژێ دێ وەک میللەتانی دیکە ئێمـەش پـێ بگـەیـن
لــەم بــەری دنیـا بــەرینــە مــافی خۆمــان وەرگــرین

هەڵدەبێ بەیداخی کوردستان لە سەرجـەم جێگـەکـان
نەقشی نەقشەی نوێ دەبێت ناوی بەهەشتێکی بـەریـن

ڕۆژبـەڕۆژ زیـاتر لـە ئـەم خولیایـە نێزیـک بووینـەوە
ئافــەریــن بــۆ ڕۆڵــەکــانی ژیــر و ئــازات ئافــەریــن

ئەو کەسەی پێی وا بـوو خـەونـی شـاعیرانە ڕاس نییـە
بــێ و ببینــێ ئـەو درۆیـەی تـا بـە ئـەمـڕۆ چـاترین

(٣٣)

تینــی ئــازادی هــەتــا تــێ نــەگــەڕێ نــاخی گــەلێــک
داری ئــاواتی بــەری نــابێ ئــەبــەد بــاخی گــەلێــک

تا وەکوو شار و شــەقــام دەســت نــەخــەنــە نێــو دەســتی
سەری هەر پەست و بەتەنیا و بەتــەمــە شــاخی گــەلێک

خوێنــدەواری کــە هــەمــوو پــەڕپــەڕ و ئــاوارە بــبن
چــۆن بخوێنێتــەوە ڕابــردەیــی پڕداخــی، گــەلێــک

ئەو کــەســەی کۆڵبــەری ڕێــی ڕەنجــی ئــەوینــی تــۆ بــێ
دەپــەڕێنێتــەوە شــەومــاچی بــە قاچــاخی گــەلێــک

تــۆ ئــەگــەر ڕابپــەڕی و مــن لــەگــەڵــت ڕابپــەڕم
چۆن وەسەر ناکەوێ لـەم بـادەوە بـەیـداخی گـەلێـک؟

گەر بە هیوای وە خـەبـەر کردنـەوە لای یـەک بخـەویـن
تیشکی ڕووناکیی وەســەر ناپـەڕێ چـارداخی گـەلێـک

کە سبەی نەگرێ بە دەست لەنتەری سەرکەوتن و چــوون
نیــوەخــاڵی دەبریســکێتەوە پــەرداخــی گــەلێــک

(٣٤)

ئـــەو تـــازە ناگـــەڕێتـــەوە باوانـــەکـــەم بنـــوو
تـــۆی تـــازە ناهـــەوێتـــەوە باوانـــەکـــەم بنـــوو

ڕۆییـوە سـاڵەهایـە خـودای خۆشـەویسـتی تـۆ
ڕێـــی لێـــرە ناکـــەوێتـــەوە باوانـــەکـــەم بنـــوو

دڵ خۆش مەکە بـە تـۆوی چ هیوایـەکـی نزیـک
شـــین نـــابێ ناڕوێتـــەوە باوانـــەکـــەم بنـــوو

ئەو باوەشەی پڕی ئەبەدییەت بـوو سـەد خـەسـار
یـــەک چرکـــە ناکرێتـــەوە باوانـــەکـــەم بنـــوو

ئەو چاوە شین و مەنـدە کـە دەریـای بـەیانی بـوو
حـەیفـێ شـەپـۆلی ناشـنێتەوە باوانـەکـەم بنـوو

دەسـتێکی پـردی شـێعر و ژیـان بـوو بـەداخـەوە
مـەودایـەکـی لـێ ناپـەڕێتـەوە باوانـەکـەم بنـوو

ترسـت هـەیـە بـە دەردی دوێنـێ بچـێ سـبەی
هاکـــا لـــە دەس ببێتـــەوە باوانـــەکـــەم بنـــوو

یادێکی کرچ و کاڵ کە بەجێ ماوە لێـی ئـەویـش
کـەم کـەم لـە بیـر دەچێتـەوە باوانـەکـەم بنـوو

تەنیا بە مەرگ و خەو نەبێ، هەرگیز لـە ژیـن دەنـا
ئـەو ڕووحـــە ناحـــەســـێتەوە باوانـــەکـــەم بنـــوو

شــپڕێو و زۆر شــپرزە دڵــی تــۆ بــەڵام ئــەشــق
لـــەم ژووره ناحـــەوێتـــەوە باوانـــەکـــەم بنـــوو

(٣٥)

بانــەڕۆژت ئــەی گــەلــی ژێــر و نــەبــەز ئێســتاکەیــە
ئاســمانی بــەختــەکــەت پاراســتنی ئــەم خاکــەیــە

چــاوی مێــژوو تــا بــە ئــازادی ئــەتــۆ ڕوون بێتــەوە
چلچــرای ڕێگــەت بزاقــی بێوچــان بــۆو ماکــەیــە

تاکوو دوژمن باش نەناسی خۆت نــەناســیوە، جــەخــار!
ئێســتە پێناســەت بــەدەســت ئــەو بــەدفــەڕە ناپاکــەیــە

بــەو زمانــە ســوورەیــە تــەنیــا جــەهانــت ســەوز ئــەبــێ
زەردەی ئادگــارت بــەهــۆی ئــەم گوڵوشــە زگماکــەیــە

بۆ لەناوچوونــت نــەیــار فــەرهــەنگــەکــەت داگیــر دەکــا
خــەونــی بــوون و ژیتنــت ئــەم خــانووە ڕووناکــەیــە

سەیدەوانت تا بکووژی و خۆت وەجاغت کــوێر بکــەی
چــارەنووســت ئــەی عــەزیــزم ئــەو بــەشــە غــەمناکــەیــە

نـــەیتوانیـــوە نـــەیـــار قـــەت نێوقـــەدت ببڕێتـــەوە
دەسـکی بیـور ئاشـنای ئـەم جـەنگـەڵـە هیلاکـەیـە

خۆت نکووڵی لێ نەکەی وەردەگری ڕۆژێ مافی خـۆت
کـەوتـن و سـەرکـەوتنـت ئاکـامی ئـەو ئیدراکـەیـە

ڕوو لە ئاسۆی ڕوون وەلای نێ عـادەتـی کـۆن و خـراپ
دایـەنـی پیـرۆز و پـاک؛ ئـەو نیشـتمانە چاکـەیـە

دەرسـی دڵسـۆزی دەدەن کیـژ و کـوڕی دوڕناسـی تـۆ
بـۆ دەوای دەرد و برینـت پـاکی دادە و کاکـەیـە

(٣٦)

له گۆشـەی بێکـەسـی ڕا سـەخڵـەتـی سـەر دەردەکێشـێت
وەفــاداری چمــا مــاوە کــە هــەر دێ و ســەر دەکێشــێت

لــەســەر بســتووی ژیــان ئــەو تاقــەدارەی وا دڵــم بێــت
هەوای بۆژۆ و گەنیوی شـار، شـەو و ڕۆژ هـەر دەکێشـێت[1]

گــەلێکــی خۆگــەز و بێــدەنــگ و بێگانــەم بــە مــافم
ســنوور بــاری هــەژارانــەم وەکــوو کۆڵبــەر دەکێشــێت

خــەمــی بێخــاوەنــی و شــیرازە تێکچــوون و وەشــانتان
تــەواوی تــانوپــۆی بــوونم لــەبــەر یــەک دەر دەکێشــێت

بە قەولـی حـاجی تـا وەک ئـاگری بـن کـان لـەگـەڵ یـەک
شکست، هەوساری لەشکرتان هەتا مـەحشـەر دەکێشـێت[2]

1. ئاماژە بە بەیتێکی مامۆستا محەممەدی نوورییە.

2. ئاماژەیە بۆ ئەم بەیتەی حاجی قادری کۆیی:

هەتا وەک ئاگری بن کان لەگەڵ یەک/ هەزار تۆفانی لەشکرتان بە پووشەک

پلـەی بـەرزی مـەقـامی میللـەتـان مێـژوو بـە گشـتی
لە تای ئەقڵ و بەپای هەوڵ و بەهـای جـەوهـەر دەکێشـێت

هـەتـا میـزان ببـێ ئـەنـدازەی ئـازادی، زەمانـە
بە سەنگی دەنگ و زەبری دەست و بیر، ڕووبـەر دەکێشـێت

بڵـێن بارگـە و بنـەی بـا تێـک بنـێ کـوردی بـەجێمـاو
کـە گـەمیـەی پێگـەییـوان ئێسـتەکـە لـەنگـەر دەکێشـێت

بە فیـڕۆ چـوو لـەتـاو دووریـت هـەمـوو عـومری عـەزیـزم
هـەتـا کـەنگـێ خـودا تـەرحـی بـەبـێ پێـوەر دەکێشـێت؟

(٣٧)

دەڕوێـی لـە ئـەم جوگرافیـا گـەچـڵاوەدا ڕۆژێـک
دەلــوێی لــە ئــەم دیرۆکــە پــڕ ئــاژاوەدا ڕۆژێــک

تۆ دەرسی ئازادی بە خەڵکـی فێـر دەکـەی، ئـەوسـا!
پێشمەرگە هێمای خواست ئەبێ لەم نـاوەدا ڕۆژێـک

وەک ئایــەتێکــی پــاک و پیــرۆز و گــەلــێ ڕۆشــن
دەدرێی بە گوێی ئەم کەونە سەرسـوڕماوەدا ڕۆژێـک

وەک عەتر و بـۆنی بـاوەڕێکـی خـۆش و پـڕ شـیرین
دەپژێـی بـەڕووی دنیایـەکـی بـەسـراوەدا ڕۆژێـک

دەشنێیەوە لـەم دەشـت و یاڵـە وەک شـنەی شـەوبـا
دەڕوێیـەوە لـەم شـاخ و کـۆ و سـەرکـاوەدا ڕۆژێـک

دەڕژێیــە نــاو جــەرگــی هــەژارانــی بــە زام تینــوو
سەرپەل دەبی لەم جەنگـی نـاو زۆنگـاوەدا ڕۆژێـک

نـاوت دەبێتـە خـاڵی وەرچـەرخـانی مێـژووی نـوێ
نەقشـەی وڵاتێـک دیـار دەبـێ لـەم تـاوەدا ڕۆژێـک

خەونت وەدی دێ و سەربەخۆییت ڕاستە کوردستان
کیژ و کـوڕی لاو بـانگی بوونـت قـاو ئـەدا ڕۆژێـک

(٣٨)

به «خەییام»ی عومر بێژە: چ سەرخۆشتر لە چاوی
بە «دێکارت»ی فکر: من هەم کەوا زانیومە ناوی

مەزەی ماچی دەم و لێوە، "دیۆنیزووس"ەکەی مـن
بە خاچی هیچەوە، «نیچە«! بڵێن: هەڵواسراوی

وتوویێژێک لەگەڵ جەستەی کە دەستی من بکا ساز
دیالیکتیکی «هێگێل» هەڵدەپێچرێ هەر بە خاوی

مەم و سینەی ئەتۆن سەرمایە، «مارکس» با نەزانێ
کرێکارم لەبن دەستیان بە کاڵی و پێکراوی

درێژەی ژینمە دەستی، بە «بارتز» ڕاگەیێنن
نە چیرۆکی خەم و دەردی ژیانی خوێنراوی

«فلاتوون» فێڵەزان بوو، شاعیرانی باش دەناسی
کە ڕێگەی پێ نەدان بۆ شارەکەی تا بچنە ناوی

لە گێژی پەرچەمی تۆ فەیلەسووفان گێژ و کاسن
بە بێنی بسکی تۆ مەستن وشەی شێعرم تەواوی

(٣٩)

دەنگی ترپەی سەوزی پێت دێ ئەی بەهەشتی ئارەزوو
زایەڵەی یادت دڵم دێنێتە لەرزین زووبەزوو

لەم زەنای ئێوارەبازارە، نمەی خەونی ئەوین
تەپ دەشێلێ بانی گیان و تەڕ دەکا ڕووحم هەموو

ئاوپڕژێنە بۆ دەروونی ویشکەسی و حەوشەی هەناو
ڕێژنەبارانی سەرنج و پێکەنینی ڕووبەڕوو

دەمبەدەم گوێچکەی دڵم لەم گۆڕە دەزرینگێتەوە
بۆ زرینگەی زەنگی دەنگت ئەی مەسیحای ژین پشوو

سەرهەڵێنە ساتەوەختێک لەم کلۆڵەی بابی خۆت
بێ و ببینە چی بەسەر هێناوە جەنگی ئابڕوو

چاکی هێنا بەختی هەرکەس بەرد دەبێتە مێو لەبۆی
وەک منیش بێچارە بوو گەر؛ دانی دەشکێنێ پەڵوو!

هــەر کــەســێکی بێفکــر بــوو زۆر بــە خۆشــی ڕابــوارد
نــانی خــاوەن ئــاوەزانــە ئێســتە بــەســتوویە کــەڕوو

لێی دەبەسرێ گشت دەلاقە و ڕۆچنەی ڕێگــەی نــەجــات
دادەپچــڕێ مــەرگ لــەبــۆ هــەڵلووشــتنی زار و گــەروو

داد و هــاواری دڵــەی ســەوداســەرم بــۆ کــوێ بــەرم
خــەم هــەمــوو خوێنــاوی ژینــی هــەڵمژیــوم وەک زەروو

ڕوو لــە قــاپی ئاســمانت ئــەی خــودا هــەر شــەو دەڵــێم:
ئــەم هــەمــوو ئــازار و زام و دەردە بــۆچی بــەس نــەبــوو؟

پێت کەمــە میــوانی مــەینــەت بــوون لــە ئــەم خمخانــەدا؟
وا خــەیاڵمــت ئــەی جــودایی کــردە لانــی کونــدەبــوو؟

خــاترەی دوور و درەنگــت گــەر دڵــم زاخــاو نــەدا
خــۆ زراوم لــێ دەتــۆقێ بــێ دەراو و بــێ دەروو

ئێســتەش هــەر ئاهــەنگــی ئــەشــقی تۆیــە مــن دەیڵێمــەوە
گــەرچــی عــومری نــامرادم وا لــە دەســت بێهــوودە چــوو

تــا ئــەبــەد نــەبڕێتــەوە یــا ڕەب لــە کــۆڵانی خــەیــاڵ
ڕایەڵەی ڕێبواری ئەشق و دەنگــی ترپــەی پێــی ئــەتــوو ...

(٤٠)

ئـەمشـەو دەرەقـەت نایـە دڵـەی تـاق و بـەتـەنیـا
هـاوارە لـە مـن بـۆ خـەمـێ هانیومـەتـە دنیـا

وادەی هەرەسی مـەرگـە بـەسـەر شـانی تـەمـەنـدا
هـەر چوارپـەلـی ڕووحـم بـزر و وردە لـە بنیـا

نـەبـڕاوەیـە یـەڵـدای خـەمـی بێکـەسـی خـاکم
کـە بـڕاوە هـەمیشـەی غـەزەلـی شـین بـە بـەژنیـا

بۆ نـەگبـەتـی خـۆی و غـەزەبـی خوایـە کـە مـاوە
ئەمشەو کە دەخنکا و لەبەر ئەو لـووزەوی خوێنیـا:

«ئـاوازی هـەزار بولبـولی شـەیـدا»ی[1] دەسـتڕی
ئـەو سـوورەگوڵـەی هـەر بـە شـنەی زامـەوە شـنیا

1. لە گۆرانییەکی عەبباس کەمەندییەوە وەرگیراوە.

(٤١)

بـۆ چـی دەهـاتی ئـەگـە دەتزانـی دەبـێ زووبـڕۆی؟
چیت لە دڵم دابـووکـە نـازانی چلـۆن خـەم بخـۆی؟

بـــۆچی دەهـــاتی کـــە بشـــێوێنی ســـەری هێـــورم
تازە چلـۆن بـەم هـەمـوو سـەوداوە بپـەرژێتـە خـۆی؟

بـۆچی دەهـاتی چـەمـی ئـارامی نیگـام لێـڵ بکـەی
تۆ کە دەبـوو ڕۆژێ بـەجـێ بێڵـی کـەنـار و سـەکـۆی

چیت لە کەلاوەی دڵی تەنگـی منـی تـەنیـا دەویسـت
هـاتی سـەرت خسـتەوە دیـواری خـەم و ژان و سـۆی

دادەڕمـا هێـدی لـەگـەڵ بـوردنی کـات نـەک لـەپـڕ
تۆ کە نەبووبـای بـە کـەس و خـاوەن و بـاوان لـەبـۆی

من دڵم ئەو شووشەیە بوو هەر بە هـەناسـەی ڕەشـیش
درزی دەدا، بەردی وتەت پێی دەبوو نەشکێ شکۆی!؟

مــن تــەمــەنــم خێــوەتــی تــەنیــایی و تــەم بــوو گــوڵم
بۆچی بەجێت هێشت ڕەشــەبــا تێکــی بــدا تــانوپۆی؟

مێرگی دەروون ڕوون و بەبێ گــەرد وەکــوو ئاوێنــە بــوو
ژەنگــی هــەڵێنــاوە لــە داخــان دەبــێ چــۆنی بشــۆی؟

هاتبوو بە سەد نــاز و بــە یــەک جیلــوە جیهــانمی دزی
من بە هــەزار ڕازەوە مــام بــۆ خــەفــەت و شــین و ڕۆی

نا نــەدەبــوو هێنــدە وەدوای ئــەو خــەت و خاڵــە کــەوم
نــا نــەدەبــوو دڵ بکــەمــە شــوێنی ئــەویــن و مــەکــۆی!

چەشنی حــەڵــەب ئێســتە کــە وێرانــەم و ئــازاد بــەنــاو
دێتــەوە بیــرم هــەمــوو ڕۆژێ چ بــوو هۆکــار و هــۆی!

ئێســـتە کـــەوا داری لـــەســـەر بـــەردی نـــەمـــاوە دەروون
دەمبەدەم ئــەم هــۆرەیــە دەژنــەومــەوە؛ بــوونم ئــەتــۆی

(٤٢)

دوێنێ نە لەلای خۆم نـە لـەکـن تـۆ خـەبـەرم بـوو
گومڕاییــەکــی بــێ ســەرەتــا هاوســەفــەرم بــوو

ئــاوارەتــرین بێکــەســی بــەردەســتی هــەناســە
"ئــاژاوەیــەکــی دانــەکــوژاو" پــڕ بــە بــەرم بــوو

مــن ئــەو تکــە تــەنیایــە کــەوا دانــەدەبــاری
مـن ئـەو پلـە خوێنـاوە کـە ڕیشـەی جگـەرم بـوو

ئەو جەغزە بەبێ بـەرهـەمـەی هـەر گـەورە دەبـۆوە
ئەو خاڵە کزەی بێ سەروشوێن مابوو: سـەرم بـوو!

ئـەو شـارە برینـدارە کـە نـاوی یـەکـەمـی: مـەرگ
ئەو شێعرە هەزارەی نەدەنووسرا و لـە بـەرم بـوو! ⬇

مـەیخانـەیـەکـی چـەنـدە دڵاوا بـوو زەمانێـک
خـوێنێ کـە نیشـانەی دڵـەکـەی دەربـەدەرم بـوو

وێرانـەیـە؛ ناچێتـەوە سـەر یـەک بـە خـەیـاڵیش
ئەو خانووە وا سەردەمێ: جێی خەونی گـەرم بـوو !

ئێســتاکە دەڵێــی کۆنــەکــەلاوەی بنــی خاکــە،
بیرچوونــەوە واتایــەکــی کــاڵی قــەدەرم بــوو

(٤٣)

ئێوارە بــوو ئادگــاری زەمــەن پــڕ لــە درۆ بــوو
شار مات و خــەفــەتبــار و دڵــم تامــەزرۆ بــوو

بۆ تۆ دەگەڕام و کەچی تــۆم هــەر نــەدەناســی
هەوساری خەیاڵم بەدەســی چــاو و بــرۆ بــوو

دەمگوت ئەوەیان مافی منــی پێــوە نییــە هــیچ
چون دەستی لەناو دەستی جحێڵێکیتــرۆ بــوو

تۆ ڕەنگە هەر ئەو وەختە لە زانینگەیەکی دوور
توێژینەوەکەت؛ هۆگەلی تەنیایی مــرۆ بــوو!!!

یان ڕەنگە لە نــاوەنــدی ئورووپایــەکــی ئــازاد
خەونت خەبەری مەرگی فیدل کاسترۆ بــوو!!!

یــــان ڕەنگـــە لـــە ئاواییـــەکـــی دووری وڵاتـــم
بیرت وەکوو بارانــە، تــژی شــیر و فــرۆ بــوو!!!

یا نا لە شەقامێکی سەمەرقەندی قەدیمدا
بۆ شاعیرێ سەرمەست قژی خاوت نگرۆ بوو

ئەمما ئەوە من بوو کە بە تەنیایی هەر ئێستا
بەردەستی تەم و گێژ و لە غەمدا نغرۆ بوو

ئەمما ئەوە من بوو کە دەباری لە غەریبی
پەتیارەیەکی ڕووت و ڕەجاڵ و مجرۆ بوو

بۆ تۆ دەگەڕام و کەچی تۆم هەر نەدەناسی
ئێوارە بوو ئادگاری زەمان پڕ لە درۆ بوو

(٤٤)

سەد خۆزگە بە هەستی ئاوەڵاوە
ئاورێکی لە دڵ کەسێ دەداوە

ڕۆژێکی دەهات بە چاکی؟ چۆنی؟
هەرگیز نەدەڕۆیی لام دەماوە

دەیهانی کتێبی خۆشەویستی
تا لاپەڕی دوایی هەڵدەداوە

دەیخوێندەوە ئەلف و بێی جوانی
هەڵبەستی ئەوینی ڕادەناوە

دەرســـــی دڵ و ئاشـــــقی دەزانـــــی
بــەو فرچکــە چونکــە گــۆش کــراوە

دەیشووشتەوە جامەکی دڵی تــەنـگ
بــەو خــەونــە کــە بــوونی نــاو نــراوە

دەیکــردەوە پــەنجــەرەی خــەیــاڵم
دەســتێکی کــە ســەرچڵــی هــەتــاوە

ماچی دەمی، مەستی پێم دەبەخشی
شـــابەیتـــی ژیـــانی لێـــک دەداوە

هانـــایێ ببوایـــە بـــۆ هـــەنـــاوم
هــەتــوانێ لــە ڕەنگــی هــۆنراوە!

هیــوا دەبــوو بــۆ دەروونــی تــارم
ســــوکنایی دڵێکـــــی کپکـــــراوە

بـــارانی بـــزەی کـــە دادەبارانـــد
کوێســتانی غــەمــم تــەواو دەتــاوە

گەرمایی نیگای کە تێ دەگرتم
تۆ بڵێ کە هەتاوە داگەڕاوە

باڵامی لە تیشکی هەڵبکێشا؛
ئەو چاوەیە ئاوی تێ دەزاوە

دیسانەوە ژینی بۆم دەهێنا
سەد خۆزگە کەسێک لەلای خوداوە

(٤٥)

تـا سـنووری شـێتی هـاتووم ڕۆژ ئـەوا ئـاوا دەبـێ!
بـارەکـەم قـورس و گرانـە کـوانێ ژیـن ئـا وا دەبـێ؟

زۆر لـەمێـژە خـۆ بـەڕێـوەم باشـە ئـەی بـۆ ناگـەمـێ؟
گــەورەیــی و داد و دڵۆڤــانی خــودا کــوا وا دەبــێ؟

لاشــە کزتــر، پــارە کــەمتــر، بــارەکــەم پڕکێشــترە
چارم ئەمما چاوی تاکـەی هـەر بـەلای خـاوا دەبـێ؟

زۆر بـواری ڕژد و سـەخـت و تـاڵـم ئـەمـڕۆ تێپـەڕانـد
عومری تەنیـام بـۆ سـبەینـێ بـووکی کـام زاوا دەبـێ؟

سەد کەمین و کەند و کۆسپ و مین و لەمپەر هاتنە ڕێم
ئەو هەموو چاکەم هەتا پـەسـڵان لـەنـاو چـاوا دەبـێ!

هــەر بینــا ڕۆژێ لــە هــەڵدێرێکــەوە بــەربوومــەوە
هـاتنم چـون سـوتفە بـوو مـەرگـیش لـەناکـاوا دەبـێ

دادی ئازادی و دروشمی زەرد و سوور تا بێتە گوێم
چوارپەلی ڕووحم هەمیشە هەر لەناو داوا دەبێ

داشداری ئاشتیخوازی و هەمبەری تا ئێوە بن
من بەش و مافی مرۆیانەم لەپێی ناوا دەبێ!

لاگریی یەکسانیی و لایەنگریی خەڵکی هەژار
وا بەدەم ئاسان و سووکە بۆیە داد بەرباد ئەبێ

ڕۆژێ دێ هەر بەو مەتومۆرەی درۆکانتانەوە
وەک (پەشێو) یاری بکەم هەرچەندە کات ناوادە بێ!

داکەوە ئاران بە دادت کەی دەگەن دنیا و خودا؟
خەڵک بە هەوڵی خۆیەتی، ئازاد و ماڵ ئاوا دەبێ

(٤٦)

دەڵێن دوێشەو دڵی سەوزت بەکوڵ بــوو
تکــەی ئاونــگ لــە چاوتــدا سـکڵ بــوو

وەکــوو لاولاو لــە بــاڵای هــەر دەهــاڵا
خەمێکی قووڵ کــە میوانــداری دڵ بــوو

خەیاڵی خۆشەویستێک تــۆی دەبــرد تــا
هەواریٚ دوور کە بۆی مــاڵ و مــزڵ بــوو

لەشت پێیدا دەهات مــووچڕکی پــڕ ژان
لەبەر دیدەت وەکوو ئاسک کە سڵ بــوو

تەزووی ئەشقێک وەها جەرگی دەبرژاند
چمــا کــەمتــر لــە ئــاگردان و کــڵ بــوو؟

دەمێک ئــەو مــامزەت بــۆ دەســتەمــۆ بــا
هەموو دونیــا لــەبــەرچــاوت ڕەمــڵ بــوو

تەلی ڕووحتی دەبزواند زەنگــی دەنگــی
لەسەر خەرمـانی بـاوەڕتـا شــەقـڵ بــوو

بــزەی لێــوی کــەنینــی مــۆنجی دەریــا
لەناو دێمی دەروون چەشنی شەتڵ بــوو

لە دەستی ئەشق ـ دابــوو ســەروەری تــۆ
حەز و دڵسۆزی کەی کاری ئەقڵ بــوو؟

چلۆن بەو گشتە جیلوە گــۆش کــراوی؟
کە ئادەم بــەرهــەمێکــی ئـاو و گــڵ بــوو

بە دڵتــەنگــی لــەبــەر چــی وا دەگریــای
کە فرمێسکیش لەڕووی تۆدا خجڵ بــوو

دڵی سەوزت گڕووی چێ لێ دەگرتــی؟
چقڵ کوێرا نزیکــی ســوورەگــوڵ بــوو؟

(٤٧)

عـەزیـزم تـۆ لـە بنکـی بیـری کـەنعانمـا بـەجێمـاوی
وەکوو گـەنجـێ لـە وێرانـەی دڵ و گیانمـا بـەجێمـاوی

ئەمن دیلێکی بەردەستی نەبوونی تـۆم و تـۆ وەک مانـگ
لە چوارچێوەی دەلاقەی تـەنگـی زینـدانما بـەجێمـاوی

دەڵێی نیلووپەڕی شین بووی لەناو پەنگـاوی ئـەسـرینم
وەکــوو نێرگــز لــە کــانی ڕوونــی چاوانمــا بــەجێمـاوی

ئەوینـت دایـدڕیوە شـیوی جـەرگ و دڵ وەکـوو بـەفـراو
لەناو دۆڵی دەروون و ڕووحـی کوێسـتانما بـەجێمـاوی

ئەگەرچی چەشنی لافاو توند بەسەرما هاتیی و ڕۆیشتی
بـەڵام وەک ئـاودڕ و کـەنـداڵێ لـە ژیانمـا بـەجێمـاوی

ئـــەوەنـــد شـــیرینە زاراوەت بـــە زاری تۆیـــە داخێـــوم
فرێتـی نـوێی بفکرینمـی و لـە ئـەزمانمـا بـەجێمـاوی

دەزانــم تــازە نــاچێژم مــەزەی مــاچی دەم و لێــوت
بــەڵام تایبــەتترین تــامی و لــەبــن دیانمــا بــەجێمــاوی

ئەگەرچی وەک چەم و ڕووبار چیای ناخم بەجـێ دێڵـی
جگەرگۆشەی وەکـوو شـێعر و لـە دیوانمـا بـەجێمـاوی

(٤٨)

ساقی بە فیدای ودمی دەم و جامی شەرابت
تێراو کە دڵم تاکوو تەواو دەبمە خەرابت

وا ژەنگی هەڵێناوە دەروون، ڕژدە ژیانم
ڕەنگی بەرە، ڕوونی کەوە بەو بادەیی نابت

دڵ ناگریٚ بەرگەی گڕی دووریت ... دە ساقی!
ئەمشەو بگە فریام کە سووتام ... لە تابت!

بۆم بێنە هەواڵێک لەمەڕ ئەو دڵبەرە دوورە
هەرچەندە کە زۆر تاڵ و گرانیش بیٚ جەوابت

بێدەنگ و گرانبار و ئەویندار و بەتەنیا
من ماومەتەوە بۆ سپەری ڕەنج و عەزابت

هەر جاریٚ دڵم بگری وەخۆ، دێتەوە سەر خۆی
مەشکێنە سەری بەم کەسەرە تۆ سەری بابت

ئەمشەو دەمیٚ ماچی دەمەکەت ساقی کەرەم کە
حازر بیٚ تا ئەو مەزە، برژاوە کەبابت

(٤٩)

ژیــانێکی تــەک و تــەنیــام بــەڕێ کــرد
تەک و تەنیـا هـەمـوو دونیـام بـەڕێ کـرد

کە تـۆ ڕۆیشـتی لـەبـەر دەرکـی ئـەوینـدا
دڵێک و سەد حەز و خۆزیـام بـەڕێ کـرد

خەم و خولیا بە هیچ جۆر لێـک نـەهـاتن
خەمم میـوان دەبـوو خولیـام بـەڕێ کـرد

سـەرێکـی پـڕ لــە ژان و ئـێش و ئـازار
هەزار کۆرپەی حـەز و بریـام بـەڕێ کـرد

کـە شـەو داهـات لـەبـەر تیشـکی پـەژارە
هــەزاران خــەونــی ناوریـام بـەڕێ کـرد

بەدڵ هـەر ئـاهی گـەرمـم هـەڵـدەکێشـا
هەنسکی سـاردی بـێ فریـام بـەڕێ کـرد

بەجووت تا نیوەشەو هـاوڕێی خـەیـاڵات
وەنەوزمـان یـان دەتـاران یـام بـەڕێ کـرد

بـە بێـدەنگـی لـەپـاڵ دیـواری مـردن
گەلێک هەستی وەک ئاوەنیام بـەڕێ کـرد

لەڕێدا بوون کە بێن زۆر بـەیتـی دیکـەش
کوتم پێش ئێوە سـەد هۆنیـام بـەڕێ کـرد

هـەمـوو سـەبـر و قـەرار و بیـر و هۆشـم
بەجـارێ ئـەودەمـەی گلیـام بـەڕێ کـرد!

(٥٠)

وەرە و میــوان ببــە لــێم ئــەی ئــەوینــی نــوێ
کە عومرمماڵی خۆتــە ڕوو مــەکــە هــیچ کــوێ

بەخێــر و زۆر بــەجــێ هــاتی چ بێکــەس بــووم
دەروون ئامـــادەیـــە تـــا تـــۆی تییـــا بـــڕوێ

پەڕوباڵمــت ئــەگــەرچــی زۆرکــەڕەت ســووتان
بـــەدەم بـــای باڵـــەوە دەژییێمـــەوە لـــەنـــوێ

لــەلام دانیشــە تــاوێ ئــەی فریشــتەی تــاک
لــەگــەڵ ڕووحــم بــە چرپــە و ســرتەوە بــدوێ

هــەنــاوم هــەر بــە نــاوی تــۆ دەدەم زاخــاو
لــەبــەر چــاوی ئــەتــۆ دەبمــە ســەراپــا گــوێ

ئـــەوینـــداران دەناســـن دەردی تـــەنهـــایی
بــڕۆ ســۆفی ســەرت لــەم باســە هــەڵمــەسوێ

بــــەپێـــی دڵســــۆزی میزانـــە دڵـــی ئێمـــە
بـەگـوێرەی خۆشـەویسـتی بوونمـان دەلـوێ

بـە ئـەزمـوون و خـەتـای ئـاوەز چ موحتـاجین
بە نووری بادە پاک و پیس ئەکەین لێـک جـوێ

(٥١)

حورمــەت و ڕێــزی ئــەویــن ڕاگــاگری
تــا خــودا حــەز کــا بــە دیــنم کــافری

جــوانی بــەخشــیوە بــە ڕوخســارت نیگــام
بۆیـــە ئـــاوا دڵـــڕفێن و دڵگـــری

ڕەنــگ و ڕەنجــی جوانپــەرەســتیت دیتــووە؟
خــۆر و بــەفــری، چــەشــنی ئــاو و ئــاگری!

ڕەنگــی جوانیــت بــەرهــەمــی ڕەنجــی منــە
جوانپــەرەســتم هــەر بــە دیــدەی شــاعیری

بــەم هــەمــوو تــەرزە دەتــارێنی دڵــم
بۆ مــەگــەر ئــەفســوونگەری یــا ســاحیری؟

دەرسی سیحرت تۆ لەلای کێ خوێنـدووە؟
[بـــۆ فریـــوم چۆنـــە ئـــاوا مـــاهیری][1]

1. ئاماژە بە دێڕەشێعرێکی مامۆستا کوردی

گــەر لــە هــەڵبــەســتی ژیانمــدا هــەبــی
ســــەربڵنـــدی! دڵنیـــا بـــە! نـــامری

تـــا لـــە مـــن دووری لـــە خۆشـــم غـــایبم
تـۆ لـەبـەر چـاوم کـەچـی هـەر حـازری

گەرچی شـاری ڕووحمـت چـۆڵ کـردووە
[هەر ئەتۆم ئێستاش لە خـەڵکـی چـاتری][1]

1. ئاماژە بە دێڕەشێعرێکی مامۆستا کوردی.

(٥٢)

چۆڵـەوارێـک بـووم بـە ترپـەی پێـت لـە گـۆڕ ڕابوومـەوە
کۆڵەوارێـک بـووم بـە تیشـکی چـاوەکـەت چـا بوومـەوە

نەمدەزانـی کـێم و چـیم؟ نـاوم چییـە و بـۆ چـی دەژیـم؟
هەر لـە ئـەووەڵ دەوری یـاریی عـومری خـۆم مابوومـەوە

دەرکـی دەرک و دەسـتی هـەسـت و بـاڵی بیـرم بـەسـتبوو
تـەڤگـەڕ و تـەون و تـەڵـەی ئـەم گـۆڕە خـۆم نابوومـەوە

کۆن دەبێ و نافـەوتـێ ئـەممـا وەک دەڵـێن ڕووح و ڕەوان
قـەرزی تـازە و کۆنـە هـەرچێکـی هـەبـوو دابوومـەوە

بـەر لـەوەی ڕێ بـەرمـە نـاو ئـەم چۆڵـەواری غوربـەتـە
تـازەلاوێـک بـووم ڕەهنـدە هێنـدە نـەشـکابوومەوە

هەر لەنێوان خۆم و مـەرگ و خۆزگـە، هـاتووچۆم هـەبـوو
چەشـنی چـەرمـی ئـاوەسـوو بـەم جـۆرە نـەسـوابوومەوە

شێعری تەنیایی و ئەوینم ئەودەمیش هەر خۆش دەویست
وەک مـــەلێکـــی لانـــەواز ئـــاوا نـــەڕووتابوومـــەوە

دەرس و دەورم زێدەتر هـەر زیکـری نـاوت بـوو کـەسـم
قەت لە پشت کۆنکـووڕی ئـەشـقی تـۆ نـەگیرسـابوومەوە
.
.
.
لایــەنــی ترســم دەگــرت و لــێم تــەوەلــلا بــوو ژیــان
تــۆ کــە هــاتی ئــەودەمــە زانــیم و یــەکــلا بوومــەوە

(٥٣)

تۆ شەهیدی نیشتمانی و مەشخەڵت بووژاندەوە
ئاگری ئاورگی ئاڤێستاییت هەڵگیرساندەوە

کوردەواری هۆرەی ئازادی و ئەوینی خۆی چڕی
تۆ بە ئەم گۆرانی گەرمی خوێنە بۆت ئەستاندەوە

پردی پێوەندی ئەوین واژۆیەکی تۆی پێ دەویست
گیانی خۆت پێ بەخشیی و پێوەندەکەت سازاندەوە

بوولەرەی کەرکووک بوو کرماشانی ئاوا توند هەژاند
مەرگی تۆ سێبارە پشتی میللەتی لەرزاندەوە

هەر لە کرماشان هەتا بۆکان سڵاوت لێ دەکەن
کۆڕی یەکڕیزیت لە کوردستان ئەوا ڕازاندەوە

خزمەتی خەڵک هەر بە سەرمایە و سەرۆکبوون خۆ نییە
ڕووحی گەورەت ڕاستەقینەی ئەم قسەی سەلماندەوە

گەرچی زریان، هەستی وەرزی ساڵەها تاساندبوو
نەوبەهاری کوردی ئەمما کۆچی تۆ ڕاساندەوە

(٥٤)

بوومەلەرزەش نایهـەژێنـێ ئـەو دڵـەی کـەرکـووک ڕمانـدی
قەمچـی سـەرمـاش نایتـەزێنـێ دەسـتێ، ناپـاکی ڕفانـدی

بـــاڵی هیـــوای هـــەڵـــوەرانـــدم ڕۆژگـــاری نـــامرادی
ناکـــەوێتـــە پێمـــەلـــە گیـــانێ کـــە تـــەنیـــایی ڕچانـــدی

خسـتییە بـن خاکـەوە خـەون و خـەیـاڵی سـەربـەخـۆیی
ئەو ملەی خۆخۆرییـەی بـاخی لـە خـوێن یـاخی ڕوانـدی

هێـــزی لافـــاو ڕایـــدەمـــاڵێ دوانیشـــانەی شـــوێنەوارم
چـش! کـە چـڕژی دا حـەیـام و ئـابڕووم خـۆیی ڕژانـدی

تـازە خـۆی ناگرێتـەوە شـاخێک ئـەگـەر بنکـۆڵ کـرا بـێ
ئـەو ڕەپسـتەش نـاڕوێ وا لـووزەوی غـەدرێـک ڕزانـدی

ئـەو وڵاتـەی چـەن هـەزارسـاڵە زەمانـە پێـی نـەوێـرا
داخـەکـەم بـۆرانی کـووری خێڵـەکـی و حیزبـی ڕەتانـدی

کەی وەدەس کورد دێتەوە غیرەت، بە دەنگی بەرز لە قاو دەم:
خـاینی خـۆیڕی بـە گـۆڕی بـابی خێویـدا ڕیانـدی

(٥٥)

عـەتـرت هـەر مـاوە لـەنێـو بیرگـەی تـەڕی بارانـەدا
بسکەکەت بۆی سەربزێـوی پـەنجـەکـەی بـاران ئـەدا

پەرچەمـی خـاوت شـنەی خسـتە هـەوای لـەرزانـەوە
پەنجـەرەی چـاوت جیهانێـک جـوانی بـەو کۆڵانـە دا

سینەی ئاسۆت پڕ لـە ڕەنگاڵـەی پـەرۆشـێک کردبـوو
هــەورییێکــی ماتــەمینــت دابــوو بــەو ئاســمانەدا

ئێستەش هەر دەیڵێنەوە ئاهەنگی هەنگـاوت، گـەڕەک!
ڕەوتــی ڕۆیینــت چ ڕیتمێکــی بــە ئــەو نۆتانــە دا

چـی شـەقـام و جـادەیـە تـا مـاڵی ئێـوە ڕاخوشـین
بانگی دڵداریت بە گـوێی ئـەو شـار و دەرک و بانـە دا

ڕوونـە ئاوێنـە لـەبـەر چـی سـەرلـەبـەر وا بۆتـە چـاو
کـێ پــەرێشــانی وەهــای هێنــا بــە شــانی شــانەدا

هەر گوڵی قاڵین هـەراش و ورد لـە خۆیـان دەردەچـن
تـاکوو پێـت نـاوە بـەسـەر ئـەم ڕایـەڵ و پـۆ و تانـەدا

(٥٦)

بــاکوور شــەڵاڵــی خوێنــە و دنیــا تــەواو دەبــەنگــە
منــداڵی کــورد دەکــوژرێ و حــەتتــا خــودا بێــدەنگــە

پــۆلیس و ئــەرتــەشــی تــورک ڕژانــە گونــد و شــارم
کــوردی بــەبــێ داژداره ئامــانجی بــەر تفــەنگــە

نــەقشــە و پلانــی ڕێگــام بــە خــوێنی خــۆم دەنووســم
تێنووســەکــەی بــەردەســتم بــەفــری ســپی و یــەکــڕەنگــە

هەرزان دەکەن خوێنی سوور، شار و دێ دەکەن خــاپوور
دژن دژی تیشک و نــوور، خــودای مــەرگیــان پێشــەنگــە

ژن و کچــــی وڵاتـــــم بــــەڵام بـــوێر و وریـــــان
چقڵــی چــاوی نــەیــارن، کۆیلــەتیــان پــێ نــەنگــە

دایکـــــانی نیشــــتمانم لـــــەبـــــاتی تازیـــــەداری
چەکی شەهیــد لــەســەر شــان، بــۆ تۆڵــە دڵیــان تــەنگــە

(٥٧)

ئێـــواره دەســــوورامەوە لـــەم شـــارە بـــەبـــێ هـــۆ
باویلکـــەیـــەکـــی ســـادە بـــەدەســـت بایـــەکـــی نـــامۆ

جارێ لە خـەمـی مـووی ڕەشـی شـۆخێکەوە پێچـرام
جـــارێکی بـــەتـــاو کـــەوتمـــە نـــاو گێـــژەوی مـــانتۆ

ســـەدجـــار بـــە بـــزەی ناســـکی کیژێکـــەوە پـــروام
ســـەدجـار بـە شـنەی عـەتـری ژنـێ بوومـەوە پشـکۆ

نـــەیکـــردەوە کـــەس ڕۆچنـــەیـــەک ڕوو بـــە مـــەراقـــم
کـــەس پـــەنجـــەرەی ئاواڵـــە نـــەکـــرد بـــۆ حـــەزم ئـــەمڕۆ

نـــەیکـــردەوە کـــەس ناولـــەپـــی بـــۆ چۆلـــەکـــە ماچێـــک
نـــەیگرتـــەوە کـــەس بـــاوەشـــی بـــۆ غوربـــەتـــی پـــەتـــرۆ

نـــەکرایـــەوە هـــیچ دەرکـــەیـــەکـــی خـــەنـــدە بـــە ڕووتـــا
نـــــەبڕایـــــەوە ڕێگـــــەی کـــــەســـــەر و دەرد و کوڵوکـــــۆ

نەزرایەوە گـوێی هـیچ کـەسـێ بـەو بـانگی ئـەوینـە
نـەشـنایەوە هـیچ هـەسـتێ بـە سـروەی دڵـی پـڕ سـۆ

سەد خۆزگە دەبزوا بـە ڕەزای بسـکێ، حـەزی دەسـت
خۆزگــە دڵــی دەنگــاوت یــەکــەم زەردەیــی ئاســۆ

سەد خۆزگـە منـت جـێ نـەدەهێشـت لێـرە بـە تـەنیـا
سـەد خۆزگـە کـە وێڵـت نـەدەکـردم بـە شـەو و ڕۆ

بـێ تـۆ هـەمـوو دنیـا هـەرەسـی مـەرگـە بـەسـەرمـا
بـێ تـۆ پـەڵـەیـێکم ڕەش و غـەمگـین و بـە ئـاهۆ

بـــمبینـــەوە وێڵـــم مـــەکـــە لـــەم شـــارە غـــەریبـــە
تـــا داری ژیـــان بێتـــەوە بـــەر بگـــرێ پـــەل و پـــۆ

لـەم شـارە گـوڵم کـەس نییـە دڵ بگـرێ وەخـۆی و
بیخاتــەوە ســەر ڕێچکــەیــی ئاســایی دەقــی خــۆ

ئێـــوارە بـــوو دڵ وەک پـــەڕەکایـــەک لـــە هـــەوادا
من بووم و کزەی جەرگ و چزەی مەرگ و چـەق و چـۆ

ئــاوارەتــرین دەربــەدەری دەســتی ئــەویــن بــووم
تــەرمێکــی تــژی ژان و پــەژارەی بــەبــێ گڵکــۆ

نــــاوازەتــــرین ڕازی غــــەریبــــی لــــە زەمانــــدا
ڕازاوەتــرین بــەنــدەنــی بێــدەنگــی لــە گشــت کــۆ

تــەنیاییــەکــی مــەســت و مژیلــی هــەمــوو دەوران
لــــەم شــــارە دەســــووڕایەوە شــێتانە بــــەبــێ تــۆ

پــەتیــارەتــرین هاوســەفــەری بێکــەســی مــن بــووم
باویلکــەیــەکــی ســادە بــەدەســت بایــەکــی نــامۆ

(٥٨)

وەک دەردێ دەکاوێتــــەوە هـــەر کــــاری کـــراوە
ئــــەو شــــاعیرە وا نـــاوی بـــە شـــێت لێـــرە بـــراوە

خــۆی لــێ مــەدە وێرانــەیــە ناچێتــەوە ســەر یــەک
ڕووی تێ مەکــە دێوانــەیــەکــی پــاک حــەپــەســاوە

باســـی مـــەکـــە ئــاوارەیــەکـــی بـــێ کـــەس و کـــارە
ناســـی مـــەکـــە بێچـــارەیـــەکـــی ڕووتـــی تـــەواوە

مــەیخوێنــەوە داســتانی هــەڵــە و هوونــە هــەنــاوی
مــەینووســـەوە بـــەیتـــی خـــەم و خـــەونێکـــی زڕاوە

زۆر بیـــرەوەری ناشـــتووە لـــەم شــــار و شـــەقامـــە
ویســـتی دڵـــی زۆر کوشـــتووە ئـــەم توولـــەز و داوە

وەک لاوی بـــەجێـــی هێشـــتووە ئـــاوات و هومێـــدی
وەک کیســـەڵـــێ قـــەدرێکـــە لـــە قـــاپیلکی خـــزاوە

ئەو کاتە کە خۆی چاک نەدەناسی دەگەڕا لێت
ئێستاکە تەواو تویێخی چووە کاتی نەماوە

گۆڕخانە دەلاوێنێ هەناسەی دڵی تەنگی
مەیخانە دەڕووخێنێ کە شووشەی لێ شکاوە

ئەو ماڵە دەهێنێتەوە بیری دەمی تاڵی
ئەو ماڵە چها کوێرەوەری لێ نەڕواوە

زۆر تەنگەبەرە کووچەکەتان نایەتەوە قەت
ئەو جادە هەراوەی بە غەریبی سەری ناوە

(٥٩)

وردەساتێک لە خزمەت مامۆستا هێمن‌دا:

چما یارا بزر بووی هەر بەجارێ
وەکوو خۆری لەبن هەوری بەهارێ

«لە من‌ڕا خۆ خەتایەک ڕووی نەداوە«
لە تۆڕا بۆچی بۆم هەر جوێن دەبارێ؟

«عەزیزم بۆچی تۆراوی لە خۆڕا؟»
وەسەر کەوتووی لە کەل نایەیتە خوارێ؟

«ئەتۆ وا زوو لە بیرت کردم» ئێستاش
بە چاوم دا دەدەی تانە و پلارێ

«ئەسیری کەزیەتە کۆتری دڵی من»
بە بای مەسپێرە تا کەمتر بتارێ

«سەر و ماڵ و کەماڵ و بیر و هۆشم»
بە دەستارێ خەمی قورسی دەهارێ

«لە چاوم دێ بـەخـوڕ فرمێسـکی خـوێنین»
لـــە دڵ نایـــە بـــەڵام دەنگـــی دەمـــاریٚ

«مـن و لاشـەی پـەپوولـە مانـەوە و بـەس»
لـە شـوێنی شـەم نـەبـوو هـیچ ئاسـەواریٚ[1]

1. ڕستەی ناو کەوانەکان، شێعری خودی مامۆستا هێمنن.

(٦٠)

نه خۆرم بە و نـە مـانگم، نـە ئـەستێرەی شـەوانـم
نە خەرمانـە و نـە پڕشـنگ، نـە کـازیوەی بـەیـانم

نە باران بە و نە دەریا، نە خەونی خـۆش نـە خولیـا
نــە ویســتی دڵ نــە بریــا نــە ئاســۆی ئاســمانم

ڕەفیقـی ڕۆژ و شـەو بـە، هـەڤـاڵی کـاتی خـەو بـە
لەگەڵما نەو بە نەو بـە، وەکـوو گووشـیم بـە خـانم!

نـەبـی مانـدوو لـە کرتـەم، ببیسـی دایمـە ورتـەم
مەهێڵە چرکەیەک کەم، لە خۆت دوور بم لە گیـانم

چمــا تــۆ ڕادیــۆنی، بــوێژی ســەربــەخــۆنی
نە هەرگیز دڵ دەدۆنی، نە گـوێ دەگـری لـە ژانـم؟

دەبۆڵێنی بە سەرمـا، جلـی نـوێ کـوا لـە بـەرمـا؟
جــوانیم دەربــەدەر مــا، بــە فیــڕۆ چــوو ژیــانم

ڕەفیقی دەم بە دەم بـە، لـەگـەڵمـا دڵ بـە خـەم بـە
وەکوو مۆبایلەکـەم بـە، نزیـک گوێچکـە و زمـانم

(٦١)

لــه داخـــان و لـــه حـــەیفانـــه کـــه دەیڵـــێم
بـــوار و گشـــت دەروویـــان بـــەســـتووە لـــێم

نـــه ڕۆژنامـــه و نـــه گۆڤـــار و کـــەناڵێـــک
بـــــه زاری وان دەبـــــێ ببیـــــێم و بـــــدوێم

منـــاڵم بـــۆی نییـــه کـــوردی بخـــوێنێ
دەبـــــێ بـــــەو زاری زۆردارانـــــه ڕابـــــێم

پـەنـام هێنایـه بـەر فـەیسـبووک لـه تـاوان
لــــەبــــن ئــــەو ســــێبەرە بۆخــــۆم بئــــاژوێم

پـــەیـــام کـــرد هاوزمـــان و هاوخـــەبـــاتم
گەلێکیش خۆبەخـۆ دەیگـوت منـیش دێـم

ژن و پیــاو، پیــر و خــاو، کیــژ و کــوڕی لاو
ئـەدیـان نـارد و لـه پـەسـتا بوونـه هـاوڕێم

ئـەوەنـد دەدوایـن دەگـەڵ یـەکتـر شـەوانـە
دەگیرا شـان و مـل، دەسـت و سـەر و پـێم

ئەمێستاش چـاوەڕێـی دوو چـاوی تـۆ نـیم
کــە بمبینــی و بزانــی چـیم و لــە کــوێم

وەکــوو ئاوێــک کــە دوابڕیــاری دابــێ
لەسـەر بـەستێنی خـۆم تـا هـەم دەهـاژێم

دەڕۆم و تــازە ســڵ ناکــەم لــە ســاتمە
سەدان بەربەست و لەمپـەر بێنـە سـەر ڕێـم

بــە هــاوارم گــەرووی بێــدەنگــی دەبــڕم
ئەگەر ساتێک بەئاستەم تەنـگ بکـەن جـێم

نـە حـەیفـم دێ کـە تـۆ شـێعرم نـەبینـی
نـە داخـم دێ کـە پۆسـتی تـۆ نـەلایکـێم!

(٦٢)

هـیچ شـەقامێـک نـەبـوو وەخـۆی بگـرێ
کووچـەیـەک نـا، سـەری کـە هـەڵبگـرێ

دەســتی تــەنیــایی گــرت و ڕایکێشــا
دەبــوو لـــەم دیـــوەدا دەنـــا بمـــرێ

دەر و دیـــواری شـــاری پـــێ نـــامۆ
دار و بـــەردی غـــەریبـــی لێـــی دەدرێ

"خۆزگە! دیوار دەبـووم" بـە خـۆی وا گـوت
خۆزگـــە بـــەردێکـــی ڕێ کـــە نـــاهزرێ

خۆزگــە تۆزێــک بــە بێخــەیــاڵی دەمــام
خۆزگـــە ئاوێـــک هـــەمیشـــە ڕادەبـــرێ

ئـــای کــە بریــا لــەگــوێن شــنە دەگــەڕام
وەکـــوو خـــەرمانـــەیـــەک بـــە بــا دەکــرێ

هیچ شەقامێک نەبوو بیگرێ وەخۆی
ئاشنایەک بپرسێ لێی: ئەوە تۆی؟

دەست لەناو دەستی بێکەسی و غەمدا
هاودڵێک کوا دڵی پێ ساو بدرێ

باشترین دۆستی شەو بوو فەقەت ئەو
دەیدی چۆن ڕۆندکی لە چاو دەسڕێ

نەیدەناسی پیاسەڕێیەکی شار
جادەیەک کوا سەری کە هەڵبگرێ

وەڕەز و بێقەرار و مات و غەریب
ساتەکانی بەتاڵی خۆی دەبڕێ

هیچ شەقامێک نەبوو بیگرێ وەخۆی
ئاشنایەک بپرسێ لێی: ئەوە تۆی؟

(٦٣)

لە خزمەت حەزرەتی مەحویدا:

بە نووری ADSl سەر بـە فـەیسـبووکدا نـەکـەم چبکـەم؟
بە شینێکی وەهـا چـاری شـەوێکـی وا نـەکـەم چبکـەم؟

لەبەر پێی ئەو پەڕە شـینە گـەلێـک بـەربـەسـت و فیلتێـرە
دەسا زوو دەستوبرد فیلتێرشکێن سەودا نـەکـەم چبکـەم؟

لەگەڵ هـەسـتی منـا ڕێ ناکـەوێ ئـەو تـۆڕە خـاوەی ئـەو
وەکوو شێت سەر بە دیواری کەسانێکدا نـەکـەم چبکـەم؟

لـەڕێـی ئـەو شـۆخەدا لایکـم دەکـرد و پێـی نـەنـا پێمـا
دەسا لایکی هەموو عالەم بەسەر خۆمـا نـەکـەم چبکـەم؟

دەمێکە شاری پڕ شۆری چەت و گەپ مات و خامۆشە
بە یاسای خۆم پەیامێک بۆ کچان ئینشا نەکەم چبکەم؟

لە دەستا لایک نەما بۆ دیاری نۆبەی لێدووان دێ جا
سەرنجدانم بەتاڵە و چاوەڕێی دۆدانەکەم، چبکەم؟!

(٦٤)

شــەوی یــەڵدایــە یــا گــاگۆڕە ئــەمشــەو
کە دیدەم دوور لە تـۆ لـێم مـۆڕە ئـەمشـەو

دڵــم وەک چاکــەتــی شــێتانە قوربــان
خــەڵاتــی بــەرد و داری کــۆڕە ئــەمشــەو

کــە تــۆی شــای شــاعیرانی ئــەم زەمانــە
چ باکم بـەیـت و شـێعری قـۆڕە ئـەمشـەو

هــەمیشــە وایــە یــا نووســاوە دەنگــت؟
لە خەو هەستاوی یـا هـەر بـۆڕە ئـەمشـەو

دڵــیش مایــل بــە یــاری نۆیــە بۆیــە
لە دۆستی کـۆن سـڵۆک و تـۆڕە ئـەمشـەو

سروشـکم نـەقشـی بـاڵای تـۆ دەکێشـێ
هەموو سەرمایەکەم یـەک چـۆڕە ئـەمشـەو

موســوڵمانان مــەپرســن حــاڵی ئــاران
دڵـی کونبـووی دەڵێـی پـاپۆڕە ئـەمشـەو

(٦٥)

ڕەنگی بواردووی دەمی تاڵی نەژیـاوم وەرەوە
دەنگی ونبووی دەقی تـاقی نـەکـراوم وەرەوە

ژەنگی هێناوە هەناوی کپ و تاریکی شـێعر
تەنگی ئێوارە لەگەڵ هەستی نـەمـاوم وەرەوە

گوڵی ئەو قاڵبیـە پـڕ تاسـەیـە بـۆ دیتنـی تـۆ
وەکوو ئەو دەرهەمە تـا هـەڵنـەوەراوم وەرەوە

دەر و دیوار دەبڕێ دەستی درێژی دووریـت
تاکوو ئەو جەردەیە جەرگی نەجنـاوم وەرەوە

چ دەکا ماسی لە ئامێزی زرێدا کـە نـەبـێ؟
بەحرەکەی بێ بنی چـوار دەورە دراوم وەرەوە

غەمی تۆیانە هەموو پەنجەرەکـانی ڕووحـم
پۆرترەی بەرجەوەنی تاری دوو چـاوم وەرەوە

لێرە وێستاوە لەسەر کاتی بەتاڵی سـەفـەرت
کاتژمێری سەری مات و حەپەسـاوم وەرەوە

بێ هەواڵ ماوەتەوەماڵپـەڕی چـۆڵی نیگـام
ڕادوێ و تیڤی کـوژاوەی دڵـی خـاوم وەرەوە

(٦٦)

خــەمێکــی لــەعنــەتــی ئاســۆی ژیــانمی داگــرت
تــەمێکــی نــەگبــەتــی کوێســتانی گیــانمی داگــرت

دڵــــم دوبـــاره دەگرمێنـــێ بـــۆ گـــوڵی ڕووی تـــۆ
شـــەوێکـــی تـــاڵ و گـــران ئاســـمانمی داگـــرت

مەراق و حەسرەتت ئاڵۆزی کـرد هـەمـوو مێشـکم
سـەرێشـەیێکـی بـەژان گـش جـەهـانمی داگـرت

نــەمــاوە تاقــەت و ســەبــر و قــەراری بێتــۆییم
شــەپــۆلی مــەینــەت و ماتــەم ڕەوانمــی داگــرت

ئــەوەنــدە تامــەزرۆی جــەننــەتــی ئــەوینــت بــووم
کە دۆزەخی خەم و دەرد، بــوون و مــانمی داگــرت

(٦٧)

تا ئـەویـن بێتـەوە سـەر ئاڵقـەگـەڕی خـۆی بگـەڕێـوە
تـــا ببینێتـــەوە دڵ بـــاڵ و پـــەڕی خـــۆی بگـــەڕێـــوە

تا بەهار چاوی بپشکوێ بە چرۆی سەوزی حەزێـک و
لە بـەری کاتـەوە شـێعری بـە فـەڕی خـۆی بگـەڕێـوە

بگەڕێوە بگەڕێ تا لـە ڕەگـی ژیـن کوڵوکـۆی خـوێن
تا زەمان سوورە لەسەر سوورِ و گەڕی خـۆی بگـەڕێـوە

بگەڕێوە تەمـەنـی مـن بـەشـی ئـەم غوربـەتـە ناکـات
وەتـەنـم تـا بسـڕێ ئـەسـری تـەڕی خـۆی بگـەڕێـوە

تا کـەشـی بێتـەوە دیسـانەکـە وەرزی گەشـی ئەشـق و
وەگـەڕێ جـوانی دەقـی زەردەپـەڕی خـۆی بگـەڕێـوە

وەک هەمیشە غەزەلیش تامەزرۆی دیتنی تۆیە
وشە تا بێتەوە تویێ دێڕ و پەڕی خۆی بگەڕێوە

بەسەرهاتی من و تۆ تاوەکوو پڕ کاتەوە گەردوون
هەڵی بەست پردی هەموو بەحر و بەڕی خۆی بگەڕێوە

لێکمان هەڵدەبڕێ و هەر یەکەمان وێڵی هەوارێک
چارەنووس ئێمە دەنێرێ بۆ شەڕی خۆی بگەڕێوە

چەمی شینت کە لە باوەش بگرێ گیانی بە تاسەم
هەروەکوو ماسییەکی لاڵ و کەڕی خۆی، بگەڕێوە

لەگەڵ ئاهەنگی نەمانم وەکوو بارانە دەگریا
ئەو کەسەی وا بە خەمم هەڵدەپەڕی خۆی، بگەڕێوە!

(٦٨)

به سەرگەردی سەرت، ساقی! سەرێک هەڵبێنەماڵم
به سەودای تۆوە سەرگەردان هەتا کەنگێ بناڵم

بەتەنیایی بەجێت هێشتووم لە تاراوگەی غەریبی
نە هەرگیز دێی نە قەت جارێک دەپرسی تۆ لە حاڵم

بەفیڕۆ چوو بە هیوای تۆ هەموو عومری عەزیزم
هەتا کەنگێ بەدووتا وێڵ بسوورێن مانگ و ساڵم

سەرم سەرگەردت ئەی ساقی هەتا کەنگێ بەسووکی
لە من دەڕوانیی و داخوازیی و خەون و خەیاڵم

شکاوە شووشەکەی عومرم بە بەردی دەردی دووری
ڕژاوە بادەکەی هەستم بە دەست بەختێکی زاڵم

چراوە بەندی دڵخۆشیم بە ئاهەنگی غەریبی
بڕاوە شێعری دڵتەنگی بە ڕووحی لاڵ و پاڵم

به سەرگەردی سەرت ئەم دەورە ساقی تێکە مەی بۆم
هەتا دەوری نەداوم مەینەتی دەوری بەتاڵم

نە دەبمە ئاو و هەڵدەمژێ زەوی پشکی تەڕاییم
نە دەبمە هەڵم و هەڵدەگرێ هەوا قورسی وەباڵم

به سەرگەردی سەرت بم مەی بگێڕە ساقی سا دەی
چ سادە هەڵنەسووڕا چەرخەکەی چەپگەردی تاڵم

چ ژەنگێکی هەڵێناوە دڵەی وێڵی بەداوا
کە تۆزی ناشکێنێ دەستی ڕۆژگاری مەحاڵم

سەرم سەرگەردت ئەی ساقی دەسا دەی بێنە بۆم مەی
لەگوێن باڵندەکەی ئاوات هەتا نەشکاوە باڵم

وەرە و ڕەنگین بکە ڕووحم بە ڕوخساری نیگارین
بە گەرمی خوێن بەرە ڕەنگی دڵەی پڕ خەوش‌وخاڵم

وەرە و پاراو بکە هەستم بە دەنگی دڵنەواییت
بڕاسێنە شەوی خەوتوو کە تینووی خەونی ئاڵم

(٦٩)

من کۆنـەپـەرەسـت و خـەمـی تـۆم تـازەیـە ئـەمشـەو
من بادە بـە دەسـت و خـەمـی تـۆم تـازەیـە ئـەمشـەو

کــۆنن هــەمــوو چیرۆکــی پــەژارەم وەکــی یــەڵــدا
ڕووحم بە شکەست و خـەمـی تـۆم تـازەیـە ئـەمشـەو

دەرمــانی نییــە ژانــێ لــە مێــژوو کــە گــەڕا بــێ
دەردم لە ئەلـەسـت و خـەمـی تـۆم تـازەیـە ئـەمشـەو

بیخوێنــەوە ســەربــەنــدی ئــەویــنم بــە بڵنــدی
من شێعری بە هەست و خەمی تـۆم تـازەیـە ئـەمشـەو

پێوشــوێنی خــەیــاڵم بگــرە بــۆ خــەبــەرێــک لــێم
من سەد سەدە مەست و خەمی تـۆم تـازەیـە ئـەمشـەو

هــەڵنایــە لــەبــۆ کــەس مــەتــەڵــی بــوون و نــەبــوونم
هەر تۆم دەپەرەسـت و خـەمـی تـۆم تـازەیـە ئـەمشـەو

(٧٠)

بــه خــاڵی، خوایــه جۆلانــەی جــەهانــت ڕامــەژێنــە
کـــە تـــاریکی ڕەهـــا تاقـــەتپـــەڕێـــن و دڵتـــەزێنـــە

چرای گەردوون شەوێک هەڵکە و لەناو بێشکەی ژیانـا
منـــاڵانی هـــەرێمـــی خۆشـــەویســـتی ڕابژێنـــە

لەناو باغچـەی ڕەهـەنـد و ڕەنـگ و بـۆن و ئـارەزوودا
هــەتــاوی هێمنــی و ئــاوی ئــەوینیــان لــێ پژێنــە

مـەهێڵـە خـەم دزە بکاتـە هـەنـاوی جـوان و ڕوونیـان
بـە کایـە و خـەنـدە و خۆشـی زەمـەنیـان تێپـەڕێنـە

تژی تیشک و شـەڕاب و ئـەشـق و بـاران کـە ژیانیـان
بـــە گـــۆرانی و گـــەڕان و ئاڵوگۆڕیـــان ڕابهێنـــە

لــە بــنڕا ببــڕەوە ئــاگری شــەڕ و نــان و نــەبــوونی
دەنــا دوایــی بــە هێــزی بــێ شــکۆ و خێــرت بهێنــە

چلۆن تەختی دڵی تۆ و عـەرشـی کورسـی نالـەرێـتن
کە منداڵێک لەسەر خاکت بە ڕووتی غەرقـی خوێنـە؟

(٧١)

ساڵ و مانگی عـومری چـۆڵم داخـەکـەم مـەودا بـڕی
ڕۆژ ژیانی خۆم فرۆشت و شـەوچـرای مـەرگـم کـڕی

شوێنپەڵەی دووریت لەسەر سینە و پەڕەی دڵمایە هەر
هێـز و هـەتـوان و هـەناسـە و هـەم بڕسـتی لـێم بـڕی

دووریت؛ ئەو زریانە بوو وەربوو بە تـەقـویمی تـەمـەن
بەو تـەزی بێـڕەحمـی پـاییزەی، بـەهـاری لـێ سـڕی

ئـەو دەلالـۆبێژە غـەمگینـەی کـە دەنگـی کـز نـەکـرد
بەندبەبەندی شێعری ڕووح و گیان و جەستەی تا چڕی

سـاڵەهایـە، شـوێنمی هـەڵگرتووە نیسـێی ڕەشـی
تـا سـنووری بێکـەسـی و تـەنیـایی پێمـی هـەڵبـڕی

پێ بە پێی ژیـن ئـەم نـەهاتـە هـەر لـەگـەڵما هـاتووە
پێکەوە کفنی سەدان خۆزگـە و هـەزار خـەممـان دڕی

پرد و کۆڵان و شەقام و هـەرچـی جـادده و شۆسـتەیـە
دووبـەدوو لێـی ڕابـراوین زۆر بـە پـەسـتی و دڵپـڕی

تـۆ بڵـێ ئـەو دایکتـە و دوو دەسـتتی تونـد گرتـووە
یا بڵێ چون باوی دەورانـە و ئـەمـن هـەروەک کـوڕی

"دەردی دووری زۆر گرانـە، دڵبـەرا! هیجـران بـەسـە"[1]
وا وجوودی کردمە خاک و خۆڵەمێش، شـۆلە و گـڕی!

1. دێڕەشێعرێکی مامۆستا حەقیقییە.

(٧٢)

کــوا بــە نێــوی گــەورە یــا گــۆڕینی، شــۆڕش پــێ دەبــێ؟
کەی بناغەی ماڵ بە کەرپووچی تـەڕ و خـاو چـێ دەبـێ؟

خـــاوەخـــاوە ڕۆژهـــەڵاتـــی نـــوقمی گنخـــان کـــردووە
چـــاوەچـــاوین، وا خـــەبـــات بێخـــاوەن و لاڕێ دەبـــێ

تـۆ چ شۆڕشـگێڕی دانیشـتووی لـە خـاکێکی غـەریـب
دەس لــەســەر دەس دادەنێــی و هــەر دەڵێــی ڕۆژێ دەبــێ!

چـــاوەڕێـــی تـــا نیشـــتمانت بـــۆ بـــە بـــووکی بێننـــەوە؟
کـــوانێ ئـــاردی "بـــۆم بهێـــنن" نـــانی مـــافی لـــێ دەبـــێ؟

چوار لەتوپێنج حیزبو شەش حەوت خێڵو تیرە و تاقمین
ئـەو کـەلێنـە وا هـەراو بـێ چـل کـونی دی تـێ دەبـێ

توتـک و پاتـاڵی بـەراز و ڕێـوی خاکیـان پـاک فرۆشـت
تا ئـەوان لـەو گـردە بـن، پێـت وایـە بـۆ تـۆ جـێ دەبـێ؟

وەرنەوە نێو شاخ و خاک و خەڵکـی خۆتـان بـۆ خـەبـات
ڕووحـی ئـاران بـەردەبازە و ڕوو لـە ئاسـۆی نـوێ دەبـێ

(٧٣)

هیچ دەزانی دای‌وبابت چۆن و چەنـدیان خـۆش دەویسـتی؟
ڕووحـی خۆیـان بـا دەدا دیلانـەیـان بـۆ هـەڵـدەبـەسـتی

هیچ وەبیرت دێ کە ناوەنـدی گرینگـی گـۆی ژیـان بـووی؟
بـەوپـەڕی پـارێز وەسـەر پـەیـژەی سـبەینێیـان دەخسـتی

ئەی لە بیرتە چەن کەیفخـۆش بـوون کـە سـاوازە ببـووی زوو
گـەشـکە دەیگـرتن لـە خۆشـیدا کـە دیتیـان ڕادەوەسـتی

تـۆ گوڕوگاڵـت دەکـرد گاڵـە دەکـەوتـە نێـو دڵـی وان
دارەدارەی هـەسـتیان بـوو دەسـتەکـەت بگـرن کـە هـەسـتی

زۆر بـە ئـاوات بـوون هـەمـوو ڕۆژێ شـتێکت لـێ وەگێـڕن
تـازەتـر بـێ لـەو وشـانەی پێشـووتر لێیـان دەبیسـتی

هێنـدە شـیرین، ژیکـەڵـە، نـەرمونیـان، تاقانـە بـووی تـۆ
یان بە زۆر ماچیـان دەکـردی یـان دەم و گووپیـان دەگـەسـتی

شـــێوەزاری دڵڕفێنـــت کـــانی ســـەد ڕووداوی خـــۆش بـــوو
ڕەوت و ڕۆینت هێندە ناسـک بـوو تـەواو گیانیـان دەلـەسـتی

تا وەسەر پێ کەوتی سەد جـار داکـەوت جـەرگ و هـەناویـان
بـۆ وەســەر ڕێ خســتنت بـوو دەسـتیان تونـد نایـە دەسـتی

تـا بـە سـەرمایـە ببـی تـێ چـوو تـەمـەنیـان پـاک لـە ڕێـدا
ئێســـتەش ئاواتیانـــە ژینـــت قـــەت نـــەهێنێـــتن نشســـتی

چـــاوەڕێ ناکـــەن لـــە جـــوابی چاکـــەیـــان دا وەربســـووڕێی
تـۆش قـەرزدار نـی، بـەڵام تاڵـە کـە دەرکیـان لـێ ببـەسـتی

ڕێنوێن وەک چاوی‌سەر بوون بۆت کە سەرچاوەی ژیان بووی
چاو و سەر هەڵنابڕێن لێـک مـەر بـە دەسـتی دەرنـەوەسـتی !

(٧٤)

زەیتوونی تەمەن خـۆش بـووە ئۆخـەی لـە هـەنـاوا
گوڵجـاڕی ئـەویـن شـین بـووە دیسـان لـە دەراوا

مەستیی ڕەزی گەز کردووە کیژێک بە کەزیی خۆی
گیرسـاندی نـەشـەی مانـەوە شـارێک لـە شـەڕاوا

پێشـەنگـە لـە پاراسـتنی دەسـکەوتـی ژیانـا
هێـزی ژنـێ مێـژووم لـەگـەڵیـدا نـەدەحـاوا

ناوبانگی گـەلـی کـوردی بـەرز کـردەوە ئـەمجـار
ئاهـەنگـی ورە و بـەرگریـی ئازانـەیـەک ئـاوا

عەفـرین؛ هـەمـوو تـەنیـایی و تارمـایی تـەرانـدن
هەستاندی لە خەو خەڵکـی لـەنـاو بازنـە نـەمـاوا

سووربوونەوە گولـلە و چەک و فیشـەک لـە ڕقانـدا
گشت چوونەوە دیسان بـە گـژ ئـەو دوژمنـی خـاوا

بـۆ تۆڵـە لـەسـەر پـێن و دەوەسـتن لـە بـەرانبـەر
هەر کەس کە بـدووریٚ دەمـی خولیایـەکـی سـاوا

گرتیانەوە گشت دەشت و دەرە و دۆڵ و کەژ و شاخ
ئـــەو ڕاســـتییە تاڵـــەی دەدرەوشـــاوە لـــە تـــاوا

نووســیانەوە ڕووبــار و کــەرێــز و چــەم و کــانی
بـۆ کـوردی بـوێر، مـافی ڕەوا و هـەم هـەقـی داوا

هاکـا وەخـەبـەر بێـت و بجوولێتـەوە خـوێنی
خـەڵکـی ڕۆژهەڵاتـیش بـە دەم و کـاتی ڕۆژاوا

(٧٥)

تەقویمی تەمەن خـاڵی لـە ڕووداوی ئـەوینـە
تابلۆیـەکـی دەقگرتـوو بـە دیـواری زەمینـە

گۆڤاری ڕەگم پڕ لە وتاری خەمـی ئـەشـقە و
ڕێگایـەکـی بـێ ڕاگـوزەری چـۆڵ و بـەرینـە

هیچکەس نییە سەر بسوێ لە ئاسۆگی ژیان و
جوانێـک نییـە بڕوانـێ لـە ئـەم کۆنـەبرینـە

ئاڕشیوی سەرم پڕ لە سەدان فایلی گرینگـە و
سەردێـڕی نیگـاهم هـەمـوو هـاوار و گرینـە

ڕۆمـانی ژیـانم کـە پڕاوپـڕ لـە وڕێنـە و
پڕکردنەوەی خشـتەوشـەی مـەرگ و ئـەوینـە

ڕۆژنامەیەکی سووک و چرووکی تژی کێشە و
سەد ڕووپـەری تـەنهاییـە لام وایـە کـە ژینـە

من، ئایدییەکی پووچ لە جەهانێکی مەجازی و
مـن، وێنـە پڕۆفـایلێ کـەوا بـێ گـوڕ و تینـە

ئاوێتەیەکی تـاڵ لـە دروشـم و لـە دەمـامکم
ئاوێنەیەکی لێـڵ کـە سـنووری ڕەش و شـینە

ئەو ماڵپـەڕە بـێ خوێنـەرە داخـراوە مـنم مـن
ئەو کۆڵبەرە کوردەی کە لە ڕێی مین و کەمینـە

(٧٦)

جەهــان گوێچکــەی لــە حانــدت ئــاخنیوە
زەمــان ڕووحــی لــە بێــدەنگــی چــەقیــوە

خــودا ئێــرەی بــەجــێ هێشــتوە لــەمێــژە
تــەمێــک تــەیمــانی ئێمــەی تونــد تــەنیــوە

دەدەم UN هــەمــووی تێکــڕا بــە پووشــێک
کـــــە ئاسایشـــــت و ئاشـــــتی دابڕیـــــوە

بــە دەوڵــەت تــا نــەبــی هــەر بــێ نیشــانی
گــەلــی بــێ نــاوی قــەت مێــژوو نــەدیــوە

مـــرۆڤ و مافـــەکـــانی ناتـــەبـــا بـــوون
سیاســـەت ئـــەم وشـــانەی تێـــک چنیـــوە

لـــە پشـــت پـــەردەی نهێنیـــدا بـــە قوربـــان
ســـەدان خـــەنجـــەر بـــە زامـــت پێکـــەنیـــوە

بــەتــەنیایــان بــەجێهێشــتی کــە بتخــۆن
بڵـــێن گورگێـــک برامـــانی دڕیـــوە

چەک و چــۆڵ کــوانێ هێمــان بــۆ بــوێری؟
وەرەی تــۆ ئــەوپــەڕی هێــزی بڕیــوە!

کــە پرچــی هۆنــدەوە و کــردی بــە پــەلکــە
کــوتم دیســان کچــی کــورد ڕاپــەڕیــوە

تەیارەی تێک شکاند باسکی کــوڕی کــورد
ئیتــر زانــیم کــە دوژمــن پــیس خــەسیوە

بە بــۆنی نــەوت ئــەوان ســەرسام و کاســن
بــە زێــڕ و زۆر هــەمــوو کــەسیان کڕیــوە

لــە بیــری بــەرژەوەنــدی و پشــکی خــۆ دان
بــە وان چــی گــەر وڵاتێــک تێــک تــەپیــوە

بــە وان چــی گــەر ژن و منــداڵ دەکــوژرێ
فرۆشـــراوە چـــەک و پـــارەش ڕەســـیوە!

(٧٧)

بـەفـر بـووی و لـەسـەر دەسـتی ئـەویـنداری دەسـووتای
گوڵیلکـەی دەگمـەنـی مێرگـی بـەهـاران بـووی، دەپشـکوای

ئـەتـۆ شووشـەی شـەڕابـی گـەرم و تـاڵی دەسـتی سـاقی
لـەنـاو ئـەم دۆزەخـی هـاڵاوەدا تـک تـک دەگریـای

هەور بووی و کـەچـی وەک لۆکـە شـی دەکـراوە جـەسـتەت
نەفەس بووی و بەڵام وێنەی غەزەل، خۆش خۆش دەنووسرای

خـەیـاڵ بـووی و وەدی هـاتی، خـەون بـووی و ئـەمـن دیـم
بـە هـەرچـی چـاک و ئـەفسـووناوی و جوانـە دەشـوبهای

چ کاڵێـک بـووی کـەوا ئـەمشـەو بـە گشـتی پێگـەیشـتی؟
چ سـاڵێک بـووی کـەوا لـەم سـاتەوەختـەمـدا بـەجێمـای؟

ئـەوەنـد سـڵ بـووی بـە دەسـتی تاسـەبـاری مـن نـەگیـرای
ئەوەنـد خـاراو و پوختـە و پـڕ لـە مـن وا بـوو کـە تـۆ خـوای

سروشـتی شـێت لـە جـەسـتەی ڕووتـی تـۆدا تونـد دەئـاژوا
لــــە مێـــژووی مێهـــرەبانیـــدا وڵاتێکـــی بـــەتـــەنیـــای

گـــەر ئاوێنـــەی دەپرســـم بـــۆ وەهـــا نـــەرم و نیـــانی؟
ئـــەگـــەر ئـــاوی دەڵـــێم بـــۆ هێنـــدە نازدارانـــە دەشـــکای؟

(٧٨)

ئـەو وەهـا ڕۆیـوە بـە سـەد سـوێند و دوعـا نایـەتـەوە
دڵــی گــۆڕاوە دەڵــێن وا بـــە تکـــا نایـــەتـــەوە

کۆچ و باری سەفەری بەست و سەری خۆی هەڵگرت
هێنـدە تاسـەی هـەبـوو تـازە بـە خـودا نایـەتـەوە

هــەمــوو ئـاواتی دڵــی چرکــەدەمێـک ڕۆیــین بــوو
چ کــلا بــێ و بکــەوێ یــاکوو نــەگــا نایــەتــەوە

ســەفــەری نابــەڵــەدی، نابــەدڵــی قــەت نــەبــووە
چ بزانـــێ و چ نـــەزانـــێ لـــەوەلا نایـــەتـــەوە

کـوڕی بـاران و کچـی بـەفـر و نـەوەی هـەور و هـەڵا
دایک و بابی، چەم و خۆر، خـۆی ڕەشـەبـا نایـەتـەوە!

(٧٩)

غـــەریبـــی؛ تــەمێکــە و بــەســەرمــا کشــاوە
غـــەریبـــی؛ غــەمێکــە و بــە بــەرمــا بــڕاوە

غـــەریبـــی؛ نــەبــوونی دەســی تۆیــە دایــە
لــە دڵمــا کــە شــوێنی هــەتــا ئێســتە مــاوە

غـــەریبـــی؛ مــنم وا شـــەو و ڕۆژ بــەتــەنیــا
لەگەڵ شێعر و هــەســت و زمــان تێکــەڵاوە

غەریب یانی؛ قووڵبوونــەوە زامــی خاکێــک
کــە هــەر دەرد و مــەرگــی بــەســەردا ڕژاوە

غەریب یانی هۆزێکی بێ مــاف و بــێ ڕێـز
لـــە چـــوار لا کـــە نـــاوی بـــە نـــامۆ بـــراوە

غەریب یـانی خـەونێـک لـە جوغرافیـا ون
گــەلێکــی لــە تــابووتی تــاریخ نــراوە

غــەریبــی قومــاری مــن و خــۆم و ژینــە
کــەوا ســێبەســێ، دەســتێ نــابین بــراوە

غـەریبـی: غـەزەلبـازیی ڕووحێکـە تـەنیـا
کـە تـەنیـا بـەسـەر دووری دابـەش کـراوە

مەرگ یـانی ڕێگایـەکـی ڕوو لـە غوربـەت
غــەریــب یــانی دەرگایــەکــی داخــراوە

(٨٠)

دەڵێم ئەمجارە ئـەگـەر بێمـەوە؛ کۆڵانـت هـەمـوو ...
بــەرد و دار و دەر و دیــوار و خیابانــت هــەمــوو ...

دەڵێم ئەمجارە ئەگەر بێمـەوە؛ ڕێوبانـت هـەمـوو ...
خاکوخۆڵ و تەپوتۆز و تەمی کوێستانت هەمـوو ...

دەڵێم ئەمجارە ئەگـەر بێمـەوە؛ ئاسـمانت هـەمـوو ...
چـەم و ڕووبـار و دەرە و دۆڵ و چیاکانـت هـەمـوو ...

دەڵـێم ئــەمجــارە ئــەگــەر بێمــەوە بــۆ دیتنــی تــۆ
بهەژێنێتەوە هەستم سەر و ڕووی جوانـت هـەمـوو ...

چۆنی ئەم ئـەشـقە لـە تـوێی گیـان و دڵا هـەڵبگـرم؟
چـۆن بـەبـێ تـۆ شـەوێ یـا ڕۆژێ بـەتـەنیـا نـەمـرم؟

ئەم هەموو ئەشقە لەناو ڕووحێ چلۆن جێ بکەمـەوە؟
شــەوێ یــا نیــوەشــەوێ گریــە چلــۆن گــل دەمــەوە؟

تۆ بڵێـی بـەم هـەمـووە لـەمپـەری ڕووحـم نـەڕمـێ؟
تـۆ بڵێـی بـەم هـەمـووە سـواری هـەناسـەم نـەگلـێ؟

تۆ بڵێـی دووری هـەتـا کـوێ دڵـی تـەنـگ دابگـرێ؟
تا بـە کـەی یـا نـە غـەریبـی، سـەرەڕێـم لـێ بگـرێ؟

تۆ بڵێی بیرەوەریت تەنـگ بـە گـەرووم هـەڵنـەچنـێ؟
یـا نـە بێتـۆیی تـەڕایـی هـەمـوو گیـانم نـەچنـێ؟

خۆزگە دەیشووشتەوە ئـەم شـێعرە، شـەوێـک، بارانـت
خۆزگـە دەیبردمـەوە دواجـارە خـەوێـک بـۆ ژوانـت

ئەم هەموو خورپ و خوتـوورە و دڵـەڕاوکـەم نـەدەبـوو
خۆزگـە دەدگرتـەوە بـۆم، بـاوەشـی جارانـت هـەمـوو!